

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

KATEDRA HUMANISTICKÝCH VĚD

Bakalářská práce

**KULTURNÍ DĚDICTVÍ
JAKO FAKTOR REGIONÁLNÍHO ROZVOJE**

Zpracoval:
Marek Bittner

© rok vypracování ČZU v Praze
2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Marek Bittner

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Kulturní dědictví jako faktor regionálního rozvoje

Název anglicky

Cultural heritage like factor regional progress

Cíle práce

Cílem práce je návrh možnosti využití kulturního dědictví jako faktor regionálního rozvoje. Dílčím cílem je zhodnocení stávajícího stavu lidové architektury regionu Jičínsko v souvislosti s regionálním rozvojem tohoto regionu. Druhým dílčím cílem je zjistit, jak veřejnost vnímá rozvoj regionu v návaznosti na ochranu kulturních památek a turismus. Dalším dílčím cílem bude zjištění vize na zachování hodnotných staveb lidové architektury Jičínského regionu v souvislosti s rozvojem turismu mezi aktéry ve vybraném regionu. Touto cestou se otevírá možnost jak nepřímo udržet a zejména zachovat tradiční řemeslné techniky, lidové umění a obyčeje.

Metodika

Teoretická část, charakteristika prostředí a analýza výchozího stavu bude vycházet ze studia dokumentů. Terénní šetření bude realizováno pomocí kvantitativního i kvalitativního sociologického přístupu. Kvantitativní šetření bude probíhat pomocí dotazování mezi veřejností vybraného regionu. Kvalitativní šetření bude uskutečněno pomocí polostandardizovaných rozhovorů mezi aktéry regionálního rozvoje v regionu Jičínsko. Výsledky budou zhodnoceny, diskutovány a bude stanoven závěr. Osnovou práce: Úvod, Cíl a metodika, Teoretická východiska, Charakteristika prostředí, Terénní šetření, Zhodnocení výsledků a diskuse, Závěr, Seznam použitých zdrojů, Přílohy.

Doporučený rozsah práce

30 – 60 stran

Klíčová slova

Kultura, kulturní dědictví, památková péče, lidová architektura, regionální rozvoj

Doporučené zdroje informací

ADAMČÍK, S. *Zdroje teorie regionální politiky a regionálního rozvoje*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita, 1997. ISBN 80-7078-432-6.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost : příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-141-2.

HEŘMANOVÁ, E. – CHROMÝ, P. *Kulturní regiony a geografie kultury : kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-339-3.

HEŘMANOVÁ, E. – PATOČKA, J. *Lokální a regionální kultura v České republice : kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-347-8.

KOTTAK, C P. *Cultural anthropology*. New York: McGraw-Hill, 1991. ISBN 0-07-035615-7.

VAŘEKA, J. – SCHEYBAL, J V. – FROLEC, V. *Lidová architektura : encyklopedie*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1204-8.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 ZS – PEF (únor 2020)

Vedoucí práce

Ing. Pavla Varvažovská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 11. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Kulturní dědictví jako faktor regionálního rozvoje " jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce.

V Jičíně 21.11.2019

.....
Marek Bittner

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní Ing. Pavle Varvažovské za podnětné připomínky a rady při zpracování bakalářské práce. Zároveň bych rád poděkoval všem, kteří mi při zpracování bakalářské práce poskytli potřebné informace, konzultace a podporu.

V Jičíně 21.11.2019

.....

Marek Bittner

Kulturní dědictví jako faktor regionálního rozvoje

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá tématem kulturního dědictví a jeho vlivu na regionální rozvoj. Cílem práce je návrh možnosti využití kulturního dědictví jako faktoru regionálního rozvoje. Dále pak poukázat na význam kulturního dědictví v našich životech, a to jak toho hmotného, tak i nehmotného. Práce je zaměřena na jičínský region a možnost jeho dalšího rozvoje právě za pomoci kulturního dědictví.

V teoretické části se práce věnuje poznatkům ze studia dokumentů pojednávajících o kultuře a kulturním dědictví. Ve druhé části se zaměřuje na lidovou architekturu a zamýšlený projekt vybudování muzea lidových staveb v přírodě v Jičíně.

Praktická část je řešena kvalitativním a kvantitativním šetřením. V závěru práce je souhrnně zhodnoceno, jakých zjištěných výsledků se dosáhlo.

Klíčová slova:

Kultura, hmotné a nehmotné kulturní dědictví, památková péče, lidová architektura, regionální rozvoj

Cultural heritage like factor regional progress

Summary

The bachelor thesis deals with the theme of cultural heritage and its influence on regional development. The aim of the thesis is to propose the use of cultural heritage as a factor of regional development. Next, to point out the importance of cultural heritage in our lives, both tangible and intangible. The work is focused on the Jičín region and the possibility of its further development through the cultural heritage.

In the theoretical part the thesis is devoted to the knowledge of the study of documents dealing with culture and cultural heritage. In the second part, it focuses on folk architecture and the planned project to build a museum of folk buildings in nature in Jičín.

Practical part is solved by qualitative and quantitative investigation. At the end of the thesis it is summarized that the findings show the potential of increasing tourist interest in such an interesting area.

Keywords:

Culture, cultural heritage, regional development, folk architecture

Seznam použitých zkratk

CVVM	Centrum pro výzkum veřejného mínění
ČSÚ	Český statistický úřad
Čp.	Číslo popisné
CHKO	Chráněná krajinná oblast
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
MIC	Městské informační centrum
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu)
RMaG	Regionální muzeum a galerie

Obsah

1	Úvod.....	13
2	Cíl práce a metodika.....	14
3	Teoretická východiska	16
3.1	Kulturní dědictví jako faktor regionálního rozvoje.....	16
3.2	Hmotné kulturní a nehmotné dědictví.....	16
3.3	Památková péče.....	17
3.4	Definice lidové architektury.....	17
3.5	Typologie lidové architektury	20
3.6	Muzeum lidových staveb v přírodě.....	22
3.7	Kulturní a sociální antropologie.....	23
3.8	Přínosy kulturního dědictví.....	23
3.9	Teorie regionu	24
3.10	Regionální politika a její nástroje	24
4	Charakteristika prostředí	25
4.1	Geografická poloha Královehradecký kraj	25
4.2	Dělení oblastí dle lidové architektury	26
4.3	Geografická poloha regionu Jičínsko.....	27
4.4	Návštěvnost regionu Jičínska.....	28
4.5	Návštěvnost památek regionu Jičínska	29
4.6	Návštěvnost regionální muzea a galerie Jičín	31
4.7	Porovnání návštěvnosti muzeí lidové architektury	32
4.8	Souhrnné hodnocení statistických ukazatelů	33
5	Terénní šetření.....	34
5.1	Úvod a cíl terénního šetření	34
5.2	Kvantitativní šetření	34
5.3	Zdroje šetření a metodika analýzy	34
5.4	Kvalitativní šetření	46
5.5	Vyhodnocení kvantitativního a kvalitativní šetření	46

6	Záměr projektu vybudování muzea lidových staveb Jičín.....	47
6.1	Rozsah a typologie staveb	48
6.2	Lokace muzea lidových staveb	48
6.3	Stavby pro založení muzea lidových staveb	49
6.4	Cíle projektu.....	50
6.5	Zapojení muzea lid. staveb do krajiny a přínos pro region	51
6.6	Financování výstavby projektu	52
6.7	Financování projektu po výstavbě	52
7	Zhodnocení výsledků a Diskuze	53
8	Závěr	54
9	Seznam použitých zdrojů	56
10	Seznam příloh	58

Seznam grafů

Graf 1 Návštěvnosti regionu Jičín	28
Graf 2 Návštěvnost nejnavštěvovanějších památek regionu	30
Graf 3 Návštěvnosti Regionálního muzea a galerie Jičín	31
Graf 4 Návštěvnosti muzeí staveb v přírodě.....	33
Graf 5 Četnost odpovědí o pojmu kulturní dědictví	35
Graf 6 Četnost odpovědí o vztahu kulturního dědictví a regionálního rozvoje.....	36
Graf 7 Návštěvnost Jičínska a města Jičína	37
Graf 8 Četnost odpovědí dle znalosti památek	38
Graf 9 Četnost odpovědí dle mínění o zvýšení návštěvnosti.....	42
Graf 10 Četnost návštěvníků jednotlivých krajů	43
Graf 11 Četnost odpovědí dle dosažené úrovně vzdělání.....	44
Graf 12 Četnost návštěvníků jednotlivých krajů	45

Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet památkových objektů a roční návštěvnost dle krajů	26
Tabulka 2 Návštěvnost regionu Jičín.....	28
Tabulka 3 Návštěvnost nejnavštěvovanějších památek regionu.....	29
Tabulka 4 Návštěvnost Regionálního muzea a galerie Jičín	31
Tabulka 5 Návštěvnosti muzeí staveb v přírodě.....	32
Tabulka 6 Četnost odpovědí o pojmu kulturní dědictví	35
Tabulka 7 Četnost odpovědí podíl na rozvoji regionů.....	36
Tabulka 8 Návštěvnost Českého ráje.....	37
Tabulka 9 Četnost navštívení Jičínska popřípadě Jičina	37
Tabulka 10 Četnost odpovědí dle znalosti památek	38
Tabulka 11 Četnost odpovědí na otázku místa žití a kulturního dědictví.....	39
Tabulka 12 Asociační tabulka testu závislosti.....	39
Tabulka 13 Tabulka teoretických četností	40
Tabulka 14 Četnost odpovědí na otázku vztahu lid. arch. a kultur. dědictví.....	41
Tabulka 15 Četnost odpovědí dle znalosti lidových řemesel a tradic.....	41
Tabulka 16 Četnost odpovědí dle mínění o zvýšení návštěvnosti	42
Tabulka 17 Četnost návštěvníků jednotlivých krajů.....	43
Tabulka 18 Četnost odpovědí dle dosažené úrovně vzdělání	44
Tabulka 19 Četnost odpovědí dle pohlaví	45
Tabulka 20 Četnost odpovědí dle věku.....	45

Seznam obrázků

Obrázek č.1 Roubená architektura.....	18
Obrázek č.2 Černá kuchyně a světnice	19
Obrázek č.3 Roubená konstrukce	20
Obrázek č.4 Trojdílný komorový dům	21
Obrázek č.5 Roubené hospodářské stavby	21
Obrázek č.6 Sakrální stavby	22
Obrázek č.7 Roubená architektura.....	23
Obrázek č.8 Královehradecký kraj	25
Obrázek č.9 Mapa základních regionálních typů lidové stavby	26
Obrázek č.10 Region Jičínka.....	27
Obrázek č.11 Město Jičín.....	29
Obrázek č.12 Lokalita Zebín	48
Obrázek č.13 Vymezení lokace muzea	48
Obrázek č.14 Vytipovaný objekt č. 1	49
Obrázek č.15 Vytipovaný objekt č. 2	50
Obrázek č.16 Vytipovaný objekt č. 3	50
Obrázek č.17 Vytipovaný objekt č. 4	51
Obrázek č.18 Podstávkový patrový dům	59
Obrázek č.19 Selské stavení východních Čech	61
Obrázek č.20 Dům ve středních Čechách.....	62
Obrázek č.21 Velikost celkového potenciálu cestovního ruchu	76
Obrázek č.22 Využití potenciálu regionů v oblasti kultury	76

1 Úvod

Kulturní dědictví je projevem lidské činnosti, nabývá mnoha podob, které se v mnoha rysech značně liší. Ať už jde o nehmotnou podobu, a to zejména zachování různých obyčejů a řemesel, až k hmotné podobě, která nám zůstává v podobě dochovaných staveb či uměleckých předmětů. Je nelehké statisticky analyzovat kulturní dědictví. Možnými statistickými ukazateli mohou být návštěvnost, počet kulturních akcí či počet památkových objektů.

Památkovými objekty jsou zámky, kláštery, kostely, muzea lidových staveb v přírodě, zříceniny apod. Právě tyto hmotné prvky krajiny jsou nedílnou součástí kulturního dědictví. Nejenže mají význam pro společenský a kulturní život daných oblastí, ale mají také podíl na regionálním rozvoji regionů v podobě cestovního ruchu. V současné době se na území ČR nachází 12 objektů, které nalezneme na seznamu mezinárodní organizace UNESCO. Podle statistiky v letech 2015 až 2018 Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) vyplynulo, že do zpřístupněných hradů, zámků a ostatních památek na území Královehradeckého kraje, přišlo ve sledovaném období až 3 mil. návštěvníků, nejvíce pak v roce 2017 (939 733). Jičínský okres navštívilo v těchto letech více jak 2 miliony návštěvníků. Zamýšlené muzeum lidových staveb v přírodě na území Jičína by tak zvýšilo možnou návštěvnost už tak hojně navštěvovaného regionu.

Bakalářská práce je rozdělena do kapitol. V první řadě definuje a charakterizuje kulturní dědictví. Následující část se věnuje dalším tématům, která souvisí s tématem práce.

Praktická část bakalářské práce se věnuje charakteristice Královehradeckého kraje a jičínskému regionu. Nejdříve kraj a pak i region představuje a charakterizuje. Dále je vymezuje geograficky a popisuje, které z přírodních a kulturních dědictví lze nalézt. V dalších z kapitolách se práce zabývá terénním výzkumem a záměrem projektu vybudování muzea lidových staveb Jičín

Závěrem se snaží výstižně shrnout zjištěné poznatky a zhodnotit význam a postavení kulturního dědictví, které má vést k rozvoji regionu.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem práce je návrh možnosti využití kulturního dědictví jako faktor regionálního rozvoje. Dílčím cílem je zhodnocení stávajícího stavu návštěvnosti daného regionu a jeho zajímavostí. Druhým dílčím cílem je zjistit, jak veřejnost vnímá rozvoj regionu v návaznosti na ochranu kulturních památek a turismus. Dalším z cílů bude zjištění vize na zachování hodnotných staveb lidové architektury Jičínského regionu v souvislosti s rozvojem turismu mezi aktéry ve vybraném regionu. Touto cestou se otevírá možnost, jak nepřímo udržet a zejména zachovat tradiční řemeslné techniky, lidové umění a obyčeje.

Teoretickou částí je charakteristika prostředí a zhodnocení stávajícího stavu kulturního dědictví v regionu Jičínsko, ta bude vycházet ze studia dokumentů a sociálního postoje veřejnosti.

Metodikou dosažení cíle bakalářské práce bylo využití dotazníkového šetření a metody strukturovaného rozhovoru, které jsou jedny z forem výzkumu veřejného mínění a pro účely této práce se jeví jako dobře uchopitelné s jasně vypovídajícím výsledkem.

Podstatou výzkumu bylo porovnání odpovědí všech respondentů. A to jak v dotazníkové podobě tak zejména pomocí rozhovorů. Dotazníkové šetření se zaměřilo na širší veřejnost. Kompletní znění otázek dotazníku je uvedeno v příloze 3. Pro rozhovory byl vybrán vzorek respondentů, kteří mají vztah ke zkoumanému problému a danému místu. Dále pak mají určité kompetence ovlivnit rozhodnutí a realizaci o obnově kulturních památek. Z těchto hledisek byli vybráni představitelé rady města, ředitel Muzea města Jičína, členi spolků Balbineum nebo folklorního souboru Hořeňák a neméně podstatným je rozhovor se zástupcem školství ale i s místními obyvateli. Relevantnost odpovědí zajišťuje právě využití tohoto vzorku respondentů.

K výběru respondentů bylo použito metody účelového výběru dle Dismana (2011). Ta je založena na mínění výzkumníka o tom, co je a bude předmětem pozorování. Disman tvrdí, že účelový výběr neumožňuje širší zobecnění závěrů, ale i tak mohou být dosažené poznatky užitečné a lze je využít pro tuto bakalářskou práci. Podstatou pokládaných otázek bylo zmapování využívání kulturního dědictví při regionálním rozvoji. Jednotlivé odpovědi byly během rozhovoru zaznamenány a poté přepsány do písemné podoby, kterou naleznete v příloze. Otázky byly formulovány na základě výstupů z literární rešerše. Byly položeny

tyto otázky: 1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete, 2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?, 3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů? 4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky jako součást místa kde žijete?, 5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?, 6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice a máte vztah k lidové architektuře?, 7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?, 8. Navštívil byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

Z teoretické části dále vyplývá, že kulturní dědictví disponuje potenciálem k využití jako jednoho z prvků regionálního rozvoje. Položené otázky lze tedy na základě propojení s teoretickou částí považovat za objektivní, validní a k tomuto výzkumu vhodné. Jednotlivé odpovědi byly porovnány dle obsahu, kdy jednotlivé obsahy poukazují o mínění respondentů o zkoumané problematice. Poté jsou porovnány s výstupy teoretické části. Získané nominální informace nelze seřadit.

Tento nenumerický výzkum je zjištěním prezentující sociální skutečnost, ve kterém byla využita induktivní metoda, která pátrá po pravidelnostech, které jsou poté popsány ve formě předběžných závěrů (Disman, 2011). Tyto závěry jsou poté ověřovány porovnáváním s teoretickými výstupy. Metoda rozhovoru byla využita z důvodu možnosti oslovení respondenta přímo a tím ujištění, že skutečně odpovídá daný kompetentní respondent. Relevantnost odpovědí záleží pouze na zkoumané osobě. Ta rozhoduje o tom, jaké informace poskytne, také má možnost redukce množství dat, kterých můžeme dosáhnout. Další redukci tedy není nutné provádět. Strukturovaného rozhovoru bylo využito zejména z důvodu možnosti porovnání jednotlivých odpovědí a možnosti zjištění, zda se mínění dotazovaných respondentů shoduje či nikoli. Kompletní znění otázek a odpovědí je uvedeno v příloze. Výsledky budou zhodnoceny, diskutovány, a poté bude stanoven závěr.

Terénním šetřením bude provedeno srovnání návštěvností u památek jičínského regionu a institucí podobných zamýšlenému muzeu lidové architektury v přírodě. Jejich hodnoty budou zpracovány pomocí horizontální analýzy pro jednotlivé památky a kulturní zařízení. Pro sledování vývoje v čase je vhodné stanovení delšího časového období, proto bylo zvoleno období let 2010-2018.

3 Teoretická východiska

3.1 Kulturní dědictví jako faktor regionálního rozvoje

Kulturní dědictví lze chápat jako předmět identity toho, co bylo minulými generacemi chráněno a předáváno do současnosti, zároveň i to, co významná část současné populace chce předat generaci budoucí.

Definovat kulturní dědictví lze jako „*souhrn hmotných a nehmotných hodnot, děl a kulturních vztahů, které vytvořili naši předci. Svým vznikem a významem přispívají k formování současných kulturních a společenských hodnot.*“ (PATOČKA; 2018, str. 66)

Nemateriální hodnoty nemají hmotnou podstatu, předávají se především z generace na generaci. Patří sem myšlenky, přísloví, citáty, zvyky a další. Nehmotným kulturním dědictvím se zabývá kulturní a sociální antropologie. Hmotnými materiály máme na mysli zejména výtvořiny člověka. Hlavním zástupcem je zde architektura, dále pak sochařství a malířství.

Z toho vyplývá, že kulturní dědictví je nedílnou součástí naší společnosti, lze jej využít jako nástroj regionálního rozvoje, a to především formou cestovního ruchu. Ochranou kulturního dědictví se zabývá organizace UNESCO neboli organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu.

3.2 Hmotné a nehmotné kulturní dědictví

Hmotné kulturní dědictví jsou zejména soubory staveb. Jsou jimi například soubory lidové architektury, stavby církevního charakteru, dále pak stavby reprezentativního a sídelního typu, jako jsou hrady a zámky. „*Nejde však jen o stavby, dalšími prvky hmotného dědictví jsou umělecké, uměleckořemeslné památky, historické zahrady a parky, archeologické nálezy, které jsou ojedinělé vzhledem k určitému místu*“ (PATOČKA; 2018, str. 66). Pojmeme nehmotné kulturní dědictví se rozumějí prvky tradičních kultur, a to ve všech jejich výrazech (slovní, hudební, taneční). Jsou jimi folklor, různé obřady, zvyky, ale i řemeslné výrobky a technologie.¹ Řadu z nich spravuje památková péče.

¹ Ministerstvo kultury: Koncepce účinnější péče o tradiční a lidovou kulturu v České republice na období 2016-2020 str. 3

Tato práce se v dalších kapitolách zaměřuje právě na hmotnou část kulturního dědictví venkova a to zejména z hlediska historie a architektury. A to skrze záchranu objektů tradiční lidové architektury formou vybudování muzea lidové architektury v přírodě.

3.3 Památková péče

Památkovou péčí se rozumí snaha společnosti o zachování vybraných částí movitého i nemovitého kulturního dědictví a to především staveb. V širším rozsahu se jedná o zachování veškerého světového dědictví, tj. kulturních i přírodních památek.

V ČR upravuje památkovou péči *Zákon o státní památkové péči* (zákon č. 20/1987 Sb.). Jedná se o památkový zákon, který dnes Česká Republika od 1.ledna 1988 upravuje státní politiku a formu státní péče.

Památkovou péčí vykonávají státní orgány, jimiž jsou Ministerstvo kultury ČR, krajské úřady a obecní úřady s rozšířenou působností. Odbornou organizací státní památkové péče, kterou zřizuje Ministerstvo kultury je Národní památkový ústav.

3.4 Definice lidové architektury

Je soubor stavebních projevů nebo jednotlivých stavebních objektů, vytvořených lidovými staviteli v duchu představ, názorů, potřeb a tradic lidu. Mimo funkčních podmínek je zde i estetický záměr. Charakteristickým rysem je použití místního stavebního materiálu (VAŘEKA; 1983, str. 114). Lidová architektura je zcela závislá na místních přírodních a sociálních podmínkách. Právě tyto faktory způsobily, že jsou domy rozdílné nejen v daných oblastech, ale mnohokrát i v návesním celku. Dochází k prolínání stavebních stylů a každá ze staveb má rukopis svého vlastníka.

3.4.1 Roubená architektura

Roubenou architekturou lze rozumět také jako dřevěnou architektu. Ještě před začátkem osídlování bylo naše území pokryto bohatým porostem lesa, a proto bylo dřevo od počátku nejpoužívanějším materiálem. Dle archeologických nálezů z období osídlování Slovanů lze doložit více druhů konstrukcí. Jsou jimi pletená konstrukce (vyplétání stěn

mezi kolmo postavené sloupy), využívaná díky své průvětrnosti u hospodářských staveb, dále i roubená konstrukce.

Obrázek č. 1 Roubená architektura

Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec,

Do vývoje staveb na našem území výrazně zasáhlo křesťanství. S jeho nástupem se začalo rozvíjet zděné stavitelství, a to zejména u církevních staveb. Záhy se začaly budovat z kamene stavby pro knížata, kněžstvo a bohaté kupce. Avšak dřevo mělo stále hlavní roli ve stavebnictví.

Z archeologických nálezů a pozdější rekonstrukce obytných domů z hradiště v Levém Hradci z 9. až 10. století lze usoudit, že stavby byly roubeny z jedlových neotesaných kuláčů, některé objekty pak byly z kůlů opletených proutím. Konstrukce střech byla sedlová a byla pokryta slámou. Začíná se zde objevovat prkenná podlaha v obytných místnostech.

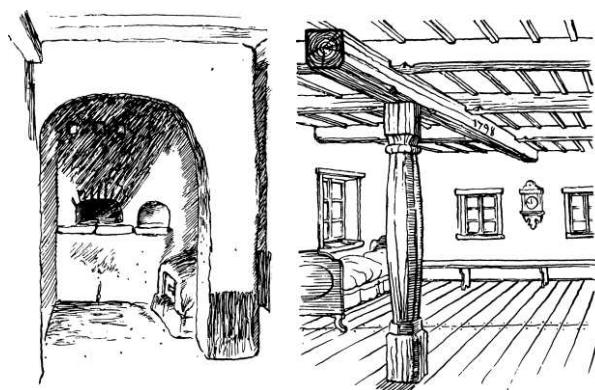
Vývoj staveb doznal změn až v 2. polovině 15. století. Od této doby lze na našem území nalézt stavby se souvislou stěnovou plochou s hladkým nárožím. Docházelo ke zdokonalování nárožních spojů. Převažovalo stále ještě prosté přeplátování, ale postupně se nejvíce namáhané trámy začaly vázat složitějšími způsoby. Stavby byly více podobné srubům. Spáry srubu se utěšňovaly latěmi trojúhelníkového průřezu, držené dřevěnými kolíky, nebo se spáry vyplňovaly mechem a mazaninou. Na začátku 19. století se tyto spáry začaly bílit, a tak stavby dostaly vzhled, jaký známe dnes. Dekorativně se využívaly okenní rámy, dveře a některé konstrukční a architektonické články. Na stavbách

nenalezneme pouze tesařskou práci, ale i práci řezbářů. Dekorativní prvky nebyly tvořeny jednotlivě, ale šlo o spolupráci řemesel, tak aby se docílilo estetického výsledku.

Na konci 18. století a v 1. polovině 19. století se začíná prosazovat vedle řezbářské dekorace i ornamentální malba. Ta byla prováděna na štítech, okenicích. V horských oblastech se často štíty obkládaly šindelem a roubené nebo hrázděné stavby prkny.

Změn postupem času doznal i interiér roubených staveb. Obytná místnost prošla proměnou z dymné jizby na světlou místnost tím, že ohniště a otvor do pece byly přemístěny do sousední síně. Tímto dalo lidové stavitelství vzniknout prostoru dnes známému jako černá kuchyně.

Obrázek č. 2 Černá kuchyně a světnice

Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec, Josef Vařeka

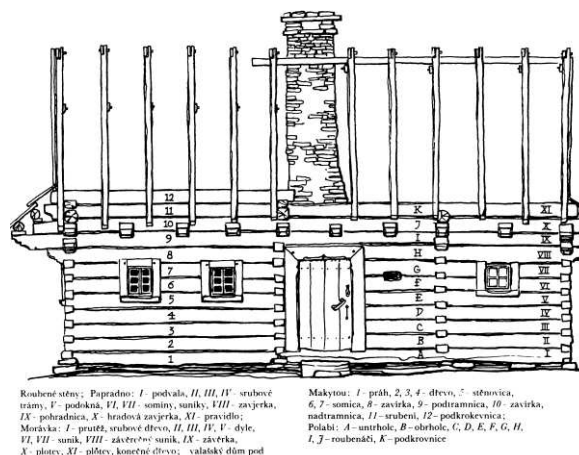
Střechy roubených staveb jsou převážně sedlového typu. Pokrývku tvoří šindel nebo došky. Dochovaly se také střechy polovalbové a valbové, u některých far a škol či mlýnů střechy mansardové. Domy byly situované nejčastěji štítem k cestě. (VAŘEKA; 1983, str. 36-36)

3.4.2 Roubená konstrukce

Roubenou konstrukci lze bezesporu definovat jako stěnu z neopracovaných nebo hraněných či polohraněných trámů na sebe kladených ve vodorovném umístění. Materiálem roubených stěn je dřevo. Spáry (skuliny) mezi trámy se vyplňují slaměnými rulíky namočenými v hlině, plní se mechem a zamazávají hlinou smíšenou s plevami s nasekanou slámou apod. Později se vymazávka bílila tak, že kontrastovala s tmavými nátěry. Velmi se dbalo na ochranu roubení (konzervace volskou krví, napájení stěn sloučeninou lněného oleje a loje, později se používala fermež).

Jednotlivé prvky stěn se nejčastěji dotýkají na koncích a to jedním z mnoha možných konstrukčních spojů. Existuje několik regionálních i historických vymezených variant konstrukčních spojů: od nejjednoduššího překřížení stěnových kuláčů přes důmyslné rybinové a zámkové spoje, až po princip zapažení konců jednotlivých stěnových trámů pomocí seříznutého pera do rohového sloupku (VAŘEKA; 1983, str. 184).

Obrázek č. 3 Roubená konstrukce

Roubené stěny; Papradno: 1- podval, II, III, IV- srubové trámy, V- podokna, VI, VII- somíny, suníky, VIII- zavěrka, IX- pohradnice, X- hrobová zavěrka, XI- srovnávací;

Makytou: 1- práh, 2, 3, 4- dřevě, 5- stěnovice, 6, 7- somice, 8- zavěrka, 9- podtrámmica, 10- zavírka, nátrámmica, 11- srubení, 12- podkrovnice;

Morávka: 1- prutě, srubové dřevě, II, III, IV, V- dyle, VI, VII- suník, VIII- závěrné suník, IX- závěrka, X- plotev, XI- plátev, končné dřevě; valašský dům pod

Polábi: A- untrhole, B- obrhole, C, D, E, F, G, H, I, J- roubenáti, K- podkrovnice

Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec, Josef Vařeka

3.5 Typologie lidové architektury

3.5.1 Roubený obytný dům

Roubený obytný dům má víceméně stabilizovanou a typizovanou dispoziční stavbu. Stavba a dispozice domu se samozřejmě liší dle regionálních zvyklostí.

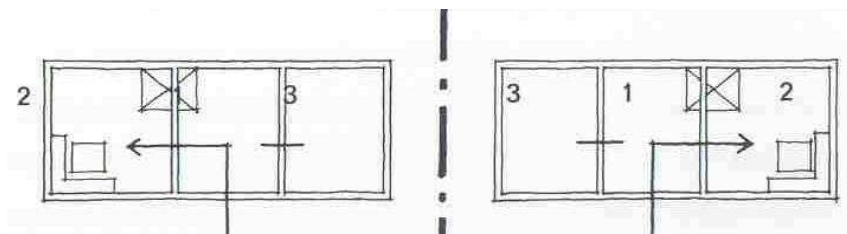
Dispozice roubeného obytného domu se většinou sestává ze tří základních, za sebou jdoucích částí - říká se jí proto trojdílná dispozice. Vstup do stavby se ve většině případů nachází uprostřed stavby. Vstup vede do středního dílu, kde je umístěna síň. V zadní části síně se nachází místo určené k topení nebo tzv. černá kuchyně. Ty zde byly umístěny do doby, kdy se v světnicích začaly budovat pece.

Ze střední části lze naproti sobě ležícími dveřmi vstoupit do krajních částí. Na jedné straně, a to nejčastěji směrem do návsi, nebo k přístupové cestě je situována přední část, která slouží jako obytná - světnice. Zadní část se využívala u starších domů ke skladování

čili jako komora nebo stáje či chlév. Podle toho se rozlišuje dům komorový, chlévní nebo komorochlévní. (VAŘEKA; 1983, str. 184)

Obrázek č. 4 Trojdílný komorový dům

1 - vstupní síň 2 - dymná jizba 3 - komora

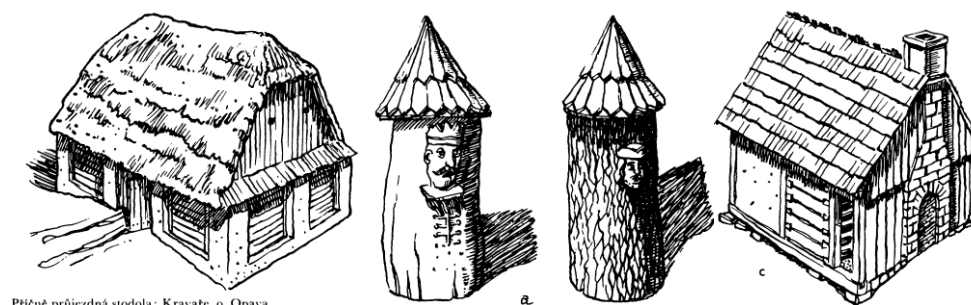

Zdroj: Lidové stavby. Architektura českého venkova. J. Škabrada

3.5.2 Roubené hospodářské budovy

Jedná se o soubor objektů nezbytných k hospodaření a provozu zemědělské usedlosti. Špýchar (sýpka), chlév, stáj, stodola, kurník, sušárna, sklep a další stojící z provozních i bezpečnostních důvodů na zahradě nebo dokonce mimo areál usedlosti (seníky). (VAŘEKA; 1983, str. 65)

Obrázek č. 5 Hospodářské stavby

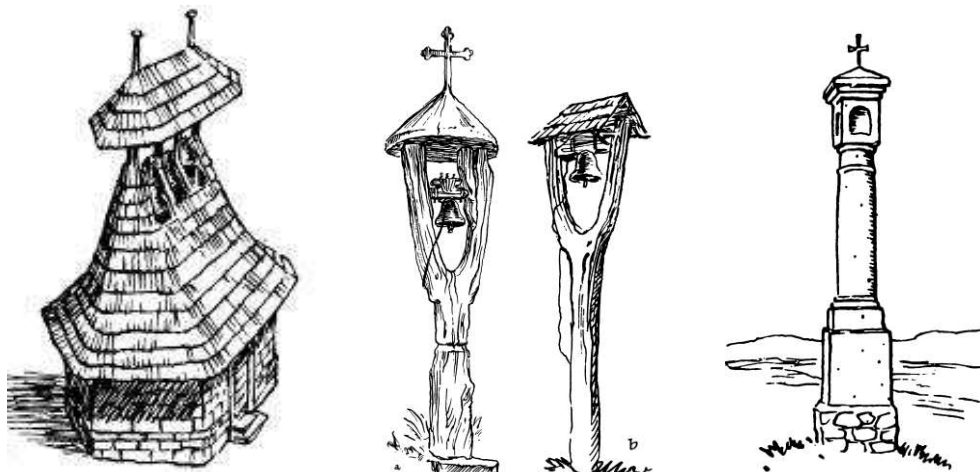
Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec, Josef Vařeka

3.5.3 Sakrální stavby

Sakrální stavby jsou objekty církevní povahy. Mnohé z nich vzhledem ke svému vzniku i způsobu stavby patří do okruhu lidové architektury. Zděné kostely se vážou k slohové architektuře, mohou být východiskem k datování sídla i k určení jeho původní polohy. Kostely jsou význačnou architektonickou součástí návsi a dominantou obcí. Roubené kostely byly doménou zejména chudších horských oblastí. Nejstarší dřevěný

kostel na našem území, pocházející z doby konce husitských válek, a nalezneme v Broumově na Náchodsku. Dále k sakrálním stavbám patří Boží muka, kaple či zvonice. (VAŘEKA; 1983, str. 198)

Obrázek č. 6 Sakrální stavby

Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec, Josef Vařeka

3.6 Muzeum lidových staveb v přírodě

Pojmem muzeum lidových staveb v přírodě je instituce, nebo její zvláštní část, usilující o vědeckou interpretaci některých složek způsobu života a kultury lidu, v minulosti formou speciální expozice ve volné přírodě. Hlavní součástí jsou lidové stavby soustředěné s ohledem na zjištěné prostorové, časové, společenské, ekonomické, přírodní a jiné souvislosti, které se promítají do jejich vybavení. Plní nezastupitelnou dokumentační a výchovnou úlohu (VAŘEKA; 1983, str. 125).

Mezníkem, který stojí za založením muzeí lidových staveb v přírodě na našem území, je uspořádání Jubilejní výstavy pořádané v roce 1891, kde byl prezentován projekt lidového stavitelství s názvem Česká vesnice. Založení prvního muzea lidových staveb na našem území je dnes spojováno s osobou Ludvíka Salvátora Toského.

Ten nechal na počátku 19. století v Přerově nad Labem opravit bývalou panskou kovárnu a rychtu na staročeskou chalupu, kterou pak nechal vybavit národopisnými předměty. Pro veřejnost byla otevřena v roce 1900. Mezi nejznámější muzea lidových staveb v přírodě v Čechách patří Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, Muzeum vesnice

jihovýchodní Moravy ve Strážnici či Polabské národopisné muzeum v Přerově nad Labem nebo Veselý kopec.

Obrázek č. 7 Roubená architektura

Roubené chalupy čp. 22 a 14, Brada, o. Jičín, 1943

Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec, Josef Vařeka

3.7 Kulturní a sociální antropologie

Kulturní a sociální antropologii se rozumí společenská věda, která se zabývá lidskými kulturami, jejich vznikem a vývojem. Srovnává různé kultury navzájem a vyhodnocuje, jaký je význam kultury pro jedince dané společnosti. Tuto definici potvrzuje i C. P. Kottak, který ve své publikaci pojmenovává kulturní a sociální antropologii jako „*hledání jinakosti a jejich forem*„. Myslí tím právě srovnávání kultur. Metodicky se kulturní a sociální antropologie zaměřuje na zkoumání člověka v jeho kultuře a společnosti. Kulturu a společnost pak vnímá jako historický výtvar lidské společnosti a má snahu nejen popsat, ale zejména ji pochopit tak, jak ji chápou členové zkoumané společnosti.

3.8 Přínosy kulturního dědictví

Kulturní dědictví má řadu přínosů pro společnost a region. Významně působí na ekonomický rozvoj daného regionu, kdy je jedním ze zdrojů příjmů, a to především díky cestovnímu ruchu. V kulturním dědictví můžeme nalézt také sociální podstatu, kdy odkazuje na historii, vývoj a národní identitu společnosti. Může být použito jako nástroj vzdělávání a kultivace v osobním rozvoji člověka. S jistotou lze tvrdit, že kultura a

kulturní dědictví sehrávají významnou úlohu v našich životech a pozitivně působí na rozvoj regionů.

3.9 Teorie regionu

Pojmu region lze rozumět jako území, které je vymezené na základě společenských znaků a to jak rysů, tak i kritérií vymezených hranicemi. Často se tak označují území, která nemají žádnou formu vlastní samosprávy a mají tak jen statistický význam. Region lze také chápat jako politickou nebo správní jednotku. Jedná se fakticky o seskupení oblastí do specifické jednotky ve smyslu efektivnějšího výkonu administrativy. Vymezení regionů se označuje jako regionalizace. Velký význam pro region má regionální politika a její nástroje regionální politiky. (Kostecký; 2011, str. 102).

3.10 Regionální politika a její nástroje

Regionální politika cílí na vyrovnání hospodářských a sociálních diferencí mezi jednotlivými regiony, a je tedy zcela zásadní pro budování jednotného trhu. Jiné vymezení jí vysvětluje jako součást státní politiky, která ovlivňuje rozmístění ekonomických zdrojů na území státu nebo v jeho určitých částech (Kadeřábková; 1996, str. 236).

Cíl regionálních politik je tvorba pracovních příležitostí, hospodářský růst nebo zlepšení kvality života obyvatel regionu. Regionální politika využívá nástrojů, které ji pomáhají v rozvoji regionu. Nástroje regionální politiky se člení do dvou skupin, první skupinou jsou makroskopické, v druhé skupině nalézáme nástroje mikroskopické.

Makroskopickými nástroji se řeší regionální problémy. Jde převážně o fiskální a monetární politiku. Cílem je zejména udržení inflace a realizace dalších politik.

Mikroskopické nástroje ovlivňují rozhodování ekonomických subjektů o jejich prostorové lokalizaci. Jde o účelově vynaložení finančních částek na státní a regionální úrovni.

Cílem je obnovení rovnováhy u regionálních trhů práce (Adamčík; 2001, str. 131).

4 Charakteristika prostředí

4.1 Geografická poloha Královehradeckého kraje

Královehradecký kraj je vyšším územně samosprávným celkem České republiky. Nalezneme jej na severovýchodě Čech. Správním a krajským centrem je město na soutoku Labe a Divoké Orlice Hradec Králové. Na rozloze 4759 km² se nachází pět okresů. Těmi jsou okres Hradec Králové, okres Jičín, okres Náchod, okres Rychnov nad Kněžnou nebo okres Trutnov. Na jeho území nalezneme jak rozsáhlé roviny, tak i řadu pohoří. K těm nejvýznamnějším patří Krkonoše. Dominantou kraje je bezesporu nejvyšší vrchol České republiky, Sněžka. Bohatou krajinu polí a luk protíná řada řek. Jednou z těch nejvýznamnějších, a to nejen v českém měřítku je řeka Labe. Ta se pyšní titulem jedné z nejdelších evropských řek. Řeka Labe pramení v již zmiňovaných Krkonoších. Kraj není bohatý pouze na přírodní památky, ale má i řadu těch, které po sobě zanechaly generace místních obyvatel. Nachází se zde 11 památkových objektů, které jsou cílem řady turistů. Památkové objekty nejsou jen hrady a zámky. Mezi bohatou část kulturního dědictví zdejšího kraje patří i tradiční lidová architektura. A právě i proto můžeme také v Královehradeckém kraji nalézt hranice regionů lidové architektury. Tabulka 1 odkazuje na statistiku návštěvnosti dle krajů ve vztahu k památkovým objektům. Z výsledků je patrné, že Královehradecký kraj ne zcela využívá svého potencialu v oblasti cestovního ruchu. V následujícím textu se práce bude věnovat regionu Jičínska.

Obrázek č. 8 Královehradecký kraj

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 1 – počet památkových objektů a roční návštěvnost dle krajů

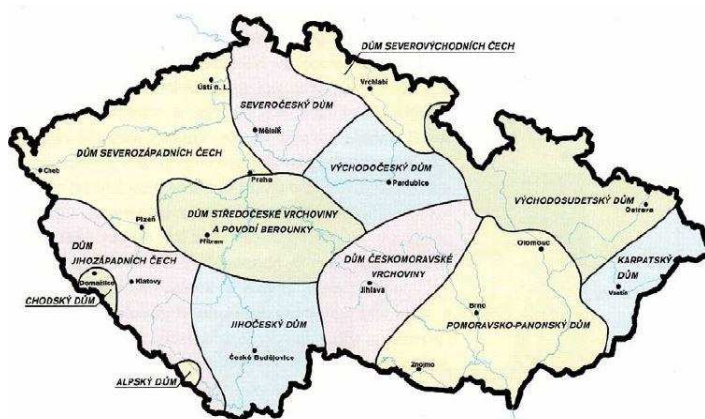
Přehled počtu památkových objektů v jednotlivých krajích a jejich průměrná návštěvnost			
Přehled krajů	Hrady, zámky a ostatní památky	Počet návštěvníků památkových objektů	Přepočet návštěvníků na objekt
Hlavní město Praha	10	3 285 367	328 537
Jihočeský kraj	20	1 268 421	63 421
Jihomoravský kraj	32	1 177 977	36 812
Středočeský kraj	25	1 011 836	40 473
Liberecký kraj	13	544 892	41 915
Zlínský kraj	12	441 360	36 780
Ústecký kraj	34	426 948	12 557
Plzeňský kraj	21	418 197	19 914
Královehradecký kraj	11	368 909	33 537
Pardubický kraj	9	348 573	38 730
Olomoucký kraj	8	250 682	31 335
Kraj Vysočina	10	231 408	23 141
Moravskoslezský kraj	12	202 602	16 884
Karlovarský kraj	4	123 059	30 765
Celkem:	221	10 100 231	

Zdroj: vlastní zpracování dat dle veřejné databáze NIPOS

4.2 Dělení oblastí dle lidové architektury

Region Jičínska se nachází na pomyslném pomezí dvou krajů. Těmi jsou Královehradecký a Liberecký kraj. Pro každý z těchto regionů jsou typické prvky u staveb v těchto regionech stojících. Dle jejich rysů lze dělit domy na Dům Severovýchodních Čech a dům Východočeský a částečně i typu Severočeského domu. Detailní rozbor staveb naleznete v příloze 1, 2 a 3.

Obrázek č. 9 Mapa základních regionálních typů lidové stavby

Zdroj: 555 památek lidové architektury České republiky. D. Soukup

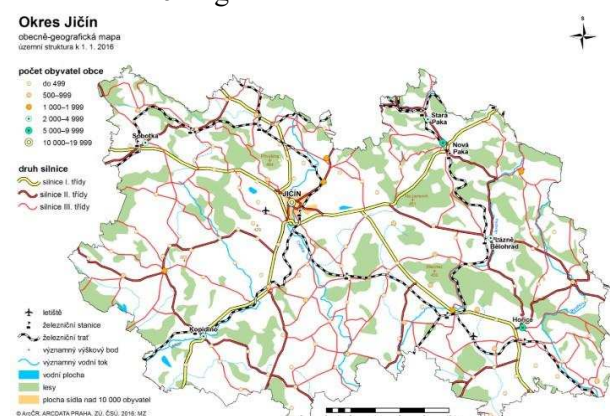
4.3 Geografická poloha regionu Jičínska

Region Jičínska se nachází na Severovýchodu České republiky mezi Turnovem a Hradcem Králové. Má rozlohu 886,61 km². Leží zde celkem 111 obcí, ve kterých žije více jak 79 000 obyvatel. Region Jičínska je po zrušení okresů rozdělen na obce s rozšířenou působností. Mezi ně patří Hořice, Nová Paka, Sobotka a Jičín.

Naleznete zde chráněná krajinná území, rozhledny, vodní plochy a řadu historických památek. V regionu se nachází CHKO Český ráj, který je součástí Geoparku UNESCO Český ráj, ale i dalších 7 přírodních rezervací a 30 přírodních památek. Jde o oblast často vyhledávanou k přechodné nebo trvalé rekreaci. Přírodním centrem regionu je město Jičín.

„Město Jičín se nachází v půvabné krajině Jičínské pahorkatiny prakticky uprostřed unikátní barokní komponované krajiny, která je bohatá na přírodní a historické památky, a proto přitahuje pozornost turistů z domova i zahraničí. Díky své poloze, která je přirozeným vstupem do překrásné oblasti Čech, je také často nazýváno branou do Českého ráje. Historicky se jedná po nepřiliš vzdálených Krkonoších o druhou turisticky významnou oblast Čech, i dnes známou jako jedna z mála oblastí i v cizině. Do kulturně historické a turisticky zajímavé krajiny Jičínska, vzdálené cca 90 km severovýchodně od Prahy, zasahují čtyři odlišné typy krajiny: zalesněné podhůří horského masivu Krkonoš, oblast dávno vyvěřelých sopek, pískovcové skalní město a roviny Polabí.“²

Obrázek č. 10 Region Jičínska

Zdroj: ČSÚ

² Jičín: Region (online). Dostupné z <<http://www.jicin.org/cs/region/>>

4.4 Návštěvnost regionu Jičínska

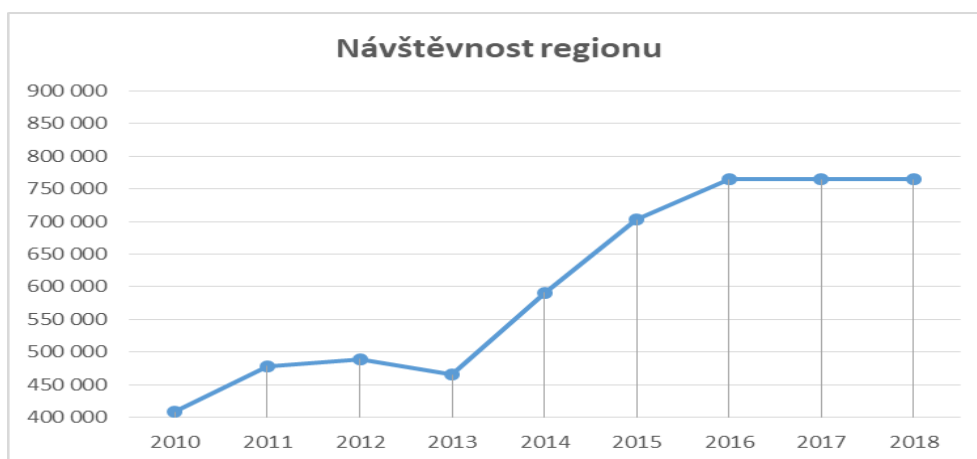
Návštěvností regionu lze chápat jako hodnotu vyjadřující počty osob, které navštíví daný region za určitý časový úsek. Většinou je účelem navštívení nějaké kulturní akce nebo památkového objektu. Tabulka návštěvnosti regionu zahrnuje návštěvnost dvaceti nejvíce navštěvovaných památek Jičínského regionu v letech 2010-2018.

Tabulka č. 2 – návštěvnost regionu Jičín

Návštěvnost regionu	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
počet návštěvníků	408 182	478 599	489 351	465 725	590 677	702 402	764 017	764 519	764 017
vývoj návštěvnosti v %	0%	17%	2%	-5%	27%	19%	9%	0%	0%

Zdroj: vlastní zpracování dat dle veřejné databáze NIPOS

Graf č. 1 – návštěvnost regionu Jičín

Zdroj: vlastní zpracování dat dle veřejné databáze NIPOS

Jičínský region v období 2010-2018 navštívilo celkem 5 427 489 návštěvníků. Pro analýzu a hodnocení návštěvnosti regionu Jičínsko byla využita data z ročenek veřejné databáze NIPOS (Národní informační a poradenské středisko), tato data byla srovnána do tabulek a grafů. Pro zjištění byla využita u všech analýz návštěvnosti metoda řetězových indexů. Za účelem vyhodnocení rozdílů mezi lety bylo využito barevné škály, u které zelená barva reprezentuje nejlepší výsledek, žlutá je hodnota odpovídající percentilu padesát. Červená barva pak reprezentuje situaci, kdy návštěvnost dosahovala nejnižší hranice. Dle výsledků vyplývá, že nejvyšší návštěvnosti byly v roce 2017 a 2018. Z tabulky a grafu lze také vyčíst, že návštěvnost má vzrůstající tendenci a meziročně roste.

V příloze jsou pak k nahlédnutí kartografy, které znázorňují celkový potenciál v cestovním ruchu a využití potenciálu územně zakotvených aktivit kulturních zařízení dle regionů. Region Jičínska má středně velký potenciál se slabým využitím. Tomuto faktu je zapotřebí se věnovat a využít ho jako faktor regionálního rozvoje. Návštěvníci při své cestě zdejšími regionem nezděravě navštíví v daných oblastech pouze jednu památku, a tak se tento fakt odráží v ročních zprávách o návštěvnosti jednotlivých památek.

Obrázek č. 11 - město Jičín

Zdroj: Foto autor

4.5 Návštěvnost památek regionu Jičínska

Mezi nejnavštěvovanější objekty nacházejících se v regionu Jičínska jsou zámek a resort Dětenice, hrad Kost, Prachovské skály nebo Valdická brána v Jičíně. Nejčastějšími návštěvníky tohoto regionu jsou občané České republiky. Zdejší region je zajímavý i pro zahraniční turisty, a to hlavně z Německa, Polska, Holandska a Dánska.

Tabulka 3 – návštěvnost nejnavštěvovanějších památek regionu

Návštěvnost památek:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zámek Dětenice	167 000	186 300	95 000	87 123	168 878	221 874	238 347	277 136	242 521
vývoj návštěvnosti v %	0%	10%	-50%	-9%	52%	20%	7%	14%	-14%
Prachovské skály	146 021	115 000	110 000	105 000	120 000	138 000	152 000	152 000	152 200
vývoj návštěvnosti v %	0%	-21%	-4%	-5%	14%	15%	10%	0%	0%
hrad a zámek Staré Hrady	85 923	98 000	103 000	104 000	124 000	127 000	143 000	147 500	143 000
vývoj návštěvnosti v %	0%	14%	5%	1%	19%	2%	13%	3%	-3%
hrad Kost	63 221	60 000	49 000	58 163	69 496	70 594	81 234	83 609	81 200
vývoj návštěvnosti v %	0%	-5%	-18%	19%	19%	2%	15%	3%	-3%
zámek Humprecht, Sobotka	21 000	23 537	30 102	30 749	30 818	33 853	31 992	33 087	33 207
vývoj návštěvnosti v %	0%	12%	28%	2%	0%	10%	-5%	3%	0%
Valdická brána, Jičín	15 000	18 000	14 000	15 000	13 800	16 000	23 000	24 500	23 000
vývoj návštěvnosti v %	0%	20%	-22%	7%	-8%	16%	44%	22%	-7%

Zdroj: vlastní zpracování dat dle veřejné databáze NIPOS

Nejnavštěvovanější památkou zdejšího regionu je barokní zámek a resort Dětenice. Areál zámku nabízí možnost navštívení středověké krčmy. Touto cestou je možné se vrátit o pár set let zpět a zároveň poznat, jaké bylo středověké stolování. V průměru pak mezi lety 2010-2018 navštívilo ročně zdejší areál 187 131 návštěvníků. Dětenice zaznamenaly pokles návštěvnosti oproti roku 2017 o -14%. (viz. Tabulka 2). Pokles lze přičíst na vrub velkému horku v letních měsících. Návštěva Dětenic je zejména pro zahraniční turisty spjata s návštěvou zdejší středověké krčmy a ta při horkých letních dnech není vyhledávaným cílem. Tudíž je i patrný odliv zejména zahraničních turistů.

Druhou nejnavštěvovanější památkou jsou Prachovské skály ležící v blízkosti Jičína. Prachovské skály tvoří pískovcové skalní město, přičemž jde o jedno z nejznámějších skalních měst v České republice vůbec. V průměru pak mezi lety 2010-2018 navštívilo ročně zdejší oblast více jak 1,2 milionu návštěvníků. Průměrná každoroční návštěvnost zde vzrůstá, a to o 1%. Zde je patrné, že mezi lety 2017 a 2018 nedošlo k úbytku návštěvníků a to zejména z hlediska chladnějšího klimatického prostředí. Právě tento fakt řada návštěvníků vítá a i v horkých letních dnech je skalní město hojně navštěvováno. Lze tvrdit, že jde o místo se stálou návštěvností v průběhu let. Dle údajů v tabulce a grafu se v posledních letech návštěvnost památek v jičínském regionu zvyšuje. Vzrůstající trend mírně brzdil nárůst teplot v letních měsících v roce 2018.

Graf 2 – návštěvnost nejnavštěvovanějších památek regionu

Zdroj: vlastní zpracování dat dle veřejné databáze NIPOS

4.6 Návštěvnost regionální muzea a galerie Jičín

Jičínské muzeum mezi lety 2010-2018 navštívilo celkem 207 024 návštěvníků. Nejhorším výsledkem do roku 2017 byl rok 2013, kdy došlo oproti předešlému kalendářnímu roku k propadu 28% v návštěvnosti. Důvodem byla nejspíše doznívající ekonomická krize. Avšak dle statistik od roku 2015 návštěvnost opět klesá. Což potvrzuje i rok 2018, kdy došlo k nejhoršímu výsledku za sledované období a to s propadem o 35% oproti předešlému roku (viz. Graf 3).

Tabulka 4 – návštěvnost Regionálního muzea a galerie Jičín

Návštěvnost RMaG Jičín	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
počet návštěvníků	21 241	27 570	26 981	19 322	25 040	26 993	22 019	21 759	16 099
vývoj návštěvnosti v %	0%	30%	-2%	-28%	30%	8%	-18%	-1%	-35%

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výroční zprávy RMaG Jičín

Nejpravděpodobnějším důvodem je právě množství atraktivních míst v regionu, která návštěvníky přitahují na úkor jičínského muzea. Dále pak po několik let nezměněná expozice muzea. Jednou z cest k zatraktivnění a zvýšení počtu návštěvníků muzea by byla možnost vybudování muzea lidové architektury v přírodě, které by bylo spravováno právě jičínským muzeem.

Graf 3 – návštěvnost RMaG Jičín

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výroční zprávy RMaG Jičín

4.7 Porovnání návštěvnosti muzeí lidové architektury

Na příkladu tří muzeí lidových staveb a jejich návštěvností lze teoreticky odhadnout potencionální nárůst návštěvnosti v případě realizace výstavby muzea lidové architektury. Byla vybrána muzea srovnatelná velikostí s potencionálním muzeem v Jičíně tak, aby šlo odvodit případný počet návštěvníků. V prvním případě jde o areál Zubrnice srovnatelným s rozsahem počtu stavení zamýšleného muzea. Ve druhém případě jde o dvojici staveb. Těmi jsou Šrámkův statek v Pileticích nedaleko Hradce Králové a Dlaskův statek v Dolánkách u Turnova. Důvodem zachování staveb v původním prostředí a jejich následná proměna v muzeum je typickou charakteristikou pro tamní regiony. Vývoj návštěvnosti daných kulturních zařízení naleznete v tabulce níže (viz. tab. 4). Dále pak z tabulky vychází přibližný přepočtený zisk z návštěvy za vstupné. Částky vstupného byly získány z oficiálních webových stránek jednotlivých kulturních zařízení.

Tabulka 5 – návštěvnosti muzeí staveb v přírodě

Návštěvnost muzeí v přírodě	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zubrnice	19 130	21 118	15 463	20 190	20 165	18 249	19 727	20 207	21 987
vývoj návštěvnosti %	0%	10%	-27%	31%	0%	-10%	8%	2%	8%
Šrámkův Statek Piletice, Hradec Králové	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 500	15 800
vývoj návštěvnosti %	0%	50%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	2%
Dlaskův statek Dolánky, Turnov	12 062	12 903	12 091	13 067	14 929	13 934	17 574	16 503	17 574
vývoj návštěvnosti %	0%	7%	-6%	8%	14%	-7%	26%	-6%	6%

Zdroj: vlastní zpracování dat dle veřejné databáze NIPOS

Z tabulek dle databáze NIPOS vyplývá, že areál Zubrnice během let 2010-2018 navštívilo více jak 176 tisíc návštěvníků. Lze u něj sledovat vzestupný trend návštěvnosti. Vstupné se zde pohybuje v přepočtu za osobu na 97,5 Kč. Odhadovaný výdělek na vstupech mezi lety 2010-2018 tedy činí více jak 17 milionů Kč. V přepočtu tedy více jak 1,9 miliónu pro kalendářní rok. U zbývajících dvou muzeí, při návštěvě více jak 131 000 návštěvníků, činí průměrný výdělek při ceně jednoho vstupu 50 Kč necelých 6,5 milionů. V přepočtu tedy 727 tisíc pro kalendářní rok. Tyto finance, lze využít na chod a opravy areálů muzeí, popřípadě na rozšíření stávajících areálů o nové objekty. Vrstující trend návštěvnosti potvrzuje každoroční nárůst návštěvnosti u všech 3 muzeí v průměru o 4% návštěvníků (viz. Graf 4).

Graf 4 – návštěvnost muzeí v přírodě

Zdroj: vlastní zpracování dat dle veřejné databáze NIPOS

4.8 Souhrnné hodnocení statistických ukazatelů

Provedené statistické šetření a vyhodnocení ukázalo, že lze hledat vztah mezi kulturním dědictvím a rozvojem regionu v závislosti na cestovním ruchu. Dále je také patrné, že návštěvnost památek i regionů se během let vyvíjí v závislosti na stavu jednotlivce i celé společnosti, a to především z hlediska ekonomické situace. Rok 2018 poukázal i na možnou závislost návštěvnosti s vývojem klimatických podmínek.

Z grafů můžeme vyčíst, že na návštěvnosti se zejména odrážela právě probíhající ekonomická krize, kdy docházelo k nárůstu počtu navštívených památek v České republice z důvodu ekonomické dostupnosti. Naopak je z grafu patrný přechod k silnějším letům, kdy došlo k odlivu návštěvníků do jiných „exotičtějších“ destinací. Dalším jevem vyplývajícím z grafu je postupný růst návštěvnosti v letech po ekonomické krizi. Toto zjištění odkazuje na ekonomickou prosperitu, kdy si mohou návštěvníci dovolit navštěvovat další destinace. Návštěvnost se během let vyvíjí, ale výtěžky ze vstupného stále plynou. Lze tedy částečně financovat chod a opravy areálů muzeí.

5 Terénní šetření

5.1 Úvod a cíl terénních šetření

Cílem těchto šetření je získání relevantních informací o zájmu společnosti na zřízení muzea lidové architektury, a to z hlediska záchrany a zachování hodnotných historických staveb jičínského regionu. Sociální výzkum byl proveden pomocí kvantitativního a kvalitativního šetření. Kvantitativní šetření bylo provedeno dotazníkovou formou.

5.2 Kvantitativní šetření

Dle Dismana „*Kvantitativní výzkum není nic jiného než testování hypotéz.*“ (DISMAN; 1998, str. 289). Přesněji potvrzení nebo vyvrácení tvrzení hypotéz. Využívá statistických metod, které vyhodnocují sesbíraná dat. Sběr dat probíhá nejčastěji formou strukturovaného dotazníku, testů či nezúčastněného pozorování. Disman prezentuje ve své publikaci 11 kroků výzkumu. Jsou jimi 1. Formulace teoretického nebo praktického sociálního problému, 2. Formulace teoretických hypotéz, 3. Formulace souboru pracovních hypotéz, 4. Rozhodnutí o populaci a vzorku, 5. Pilotní studie, 6. Rozhodnutí o technice sběru informací, 7. Konstrukce nástrojů pro tento sběr, 8. Předvýzkum, 9. Sběr dat, 10. Analýza dat, 11. Interpretace, závěry, teoretické zobecnění (DISMAN; 1998, str. 120).

5.3 Zdroje šetření a metodika analýzy

Potřebná data pro účely průzkumu jsem získal pomocí jednoduchého dotazníku o 7 ohraničených otázkách. Předmětná skupina respondentů je tvořena mými přáteli a členy širší společnosti. Snažil jsem se o poměrně stejné zastoupení všech hlavních věkových skupin, a proto jsem dotazník rozšířil v písemné formě za pomoci internetových stránek a sociálních sítí. Byla vystavena i tištěná forma v informačním centru města Jičína. Před samotným uvedením dotazníku pro sběr dat k účelu šetření byl proveden na 20 respondentech předvýzkum s cílem ověření správnosti pokládaných otázek a srozumitelnosti celého dotazníku. Dále bylo přikročeno k uvedení dotazníku. Vyplněním dotazníku zodpovědělo otázky celkem 112 respondentů. Tuto skupinu lidí můžeme

rozčlenit podle těchto základních charakteristik. Dle pohlaví, věku, dosaženého vzdělání a občanství dotazovaného nebo míru dosaženého nejvyššího vzdělání.

5.3.1 Dotazníkové šetření

Otázka č. 1

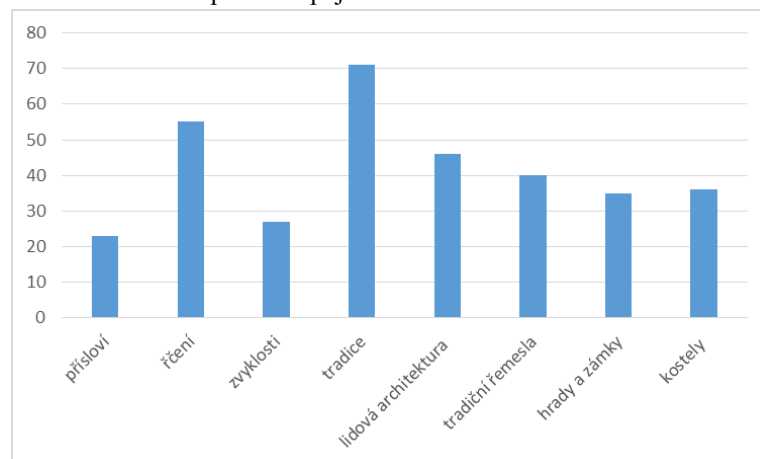
Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví? (uved'te maximálně tři odpovědi)

Tabulka 6 - četnost odpovědí o pojmu kulturní dědictví

Četnost odpovědí o pojmu kulturní dědictví		
Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
přísluví	23	7
rčení	55	16
zvyklosti	27	8
tradice	71	22
lidová architektura	46	13
tradiční řemesla	40	12
hrady a zámky	35	11
kostely	36	11
Celkem	333	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Graf 5 - četnost odpovědí o pojmu kulturní dědictví

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Počet odpovědí (333) opět neodpovídá celkovému počtu respondentů (112), respondenti měli možnost volit více variant při odpovědi na otázky v dotazníku. Nejvíce jmenovaným termínem, které respondenti jmenovali, byli tradice (71) poté rčení (55). Lidová architektura byla jmenována v 13% případech. Otázkou je proč právě tradice se

vybavily respondentům nejčastěji. Jedním z důvodů může být fakt, že tradice jsou souhrn myšlenkových, kulturních, uměleckých a praktických vědomostí, dále pak dovedností a postojů, které se předávají z generace na generaci. A právě díky tradicím si společnost udržuje svoji identitu a náležitost k místu, kde žije.

Otázka č. 2

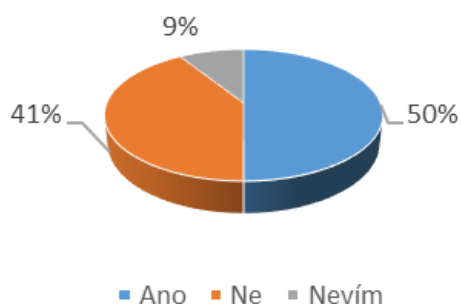
Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Tabulka 7 - četnost odpovědí podíl na rozvoji regionů

Četnost odpovědí o názoru kulturní dědictví má podíl na rozvoji regionu				
Odpovědi	Ano	Ne	Nevím	Celkem
Absolutní četnost	56	41	10	107
Relativní četnost (v %)	50	41	9	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Graf 6 - četnost odpovědí o vztahu kultur. dědictví a reg. rozvoje

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Z odpovědí respondentů vyplývá při otázce „Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?“, že více jak polovina respondentů vnímá jako fakt, že kulturní dědictví má podíl na rozvoji regionů.

Otázka č. 3

Znáte či navštívili jste někdy oblast Českého Ráje?

Tabulka 8 – návštěvnost Českého ráje

Četnost návštěvení oblasti Český ráj			
Odpovědi	Ano	Ne	Celkem
Absolutní četnost	75	37	112
Relativní četnost (v %)	67	33	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Většina respondentů odpověděla kladně. Z toho vyplývá, že oblast Českého ráje je poměrně známá, a je tedy atraktivní pro návštěvu. A tedy bezpochyby, že jde o cíl turistů a školních výletů.

Otázka č. 4

Byli jste již někdy na Jičínsku popřípadě přímo v Jičíně?

Tabulka 9 - četnost návštěvení Jičínska popřípadě Jičína

Četnost návštěvení Jičínska popřípadě Jičína				
Odpovědi	Ano	Ne	Nevím	Celkem
Absolutní četnost	65	39	8	112
Relativní četnost (v %)	58	35	7	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Graf 7 – návštěvnost Jičínska a města Jičína

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Většina respondentů odpověděla pozitivně. Z toho vyplývá, že region Jičínska je poměrně atraktivní, a proto je cílem turistů nebo školních výletů. Nejčastější odpovědí proč neví, účastníci dotazníkového šetření uvádí, že toto místo nejspíše navštívili jako školou povinní při školním výletu.

Otázka č. 5

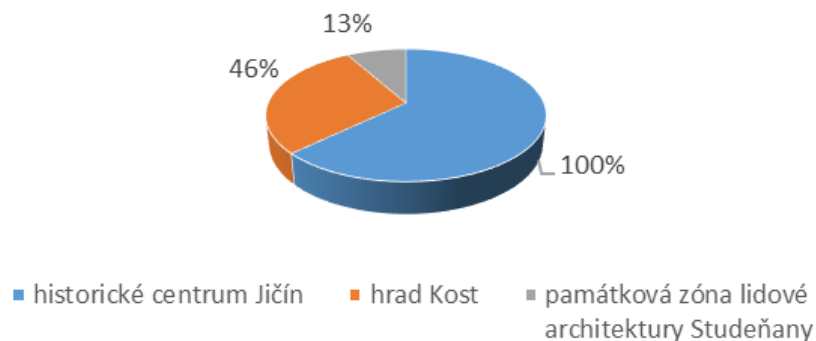
Které z těchto kulturních památek na Jičínsku nebo přímo v Jičíně znáte?

Tabulka 10 - četnost odpovědí dle znalosti památek

Četnost odpovědí dle znalosti památek		
Památky	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
historické centrum Jičín	112	100
hrad Kost	52	46
památková zóna lidové architektury Studeňany	15	13
Celkem:	179	159

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Graf 8 - četnost odpovědí dle znalosti památek

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Počet odpovědí (176) neodpovídá počtu respondentů (112), respondenti volili více než jednu z možností, většinou však dvě. Historické centrum města Jičína navštívila většina respondentů (112). Hrad Kost je známou součástí zdejšího regionu, byť výsledek dotazníku tomu neodpovídá. Znepokojující je výsledek o povědomí o památkové zóně lidové

architektury Studeňany. Studeňany jsou symbolem jičínského regionu ve spojitosti s tradiční lidovou architekturou.

Otázka č. 6

Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Tabulka 11 - četnost odpovědí na otázku místa žití a kulturního dědictví

Četnost odpovědí na otázku vztahu lidové architektury a kulturního dědictví			
Odpovědi	Ano	Ne	Celkem
Absolutní četnost	71	41	112
Relativní četnost (v %)	71	29	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Na tuto otázku odpověděla řada respondentů velmi kladně (71%). Z výsledků je patrné, že mezi respondenty panuje většinový názor, že kulturní dědictví a památky utváří součást míst, kde oni sami žijí, a že jsou hrdí na místo, kde žijí. Potvrzuje to i výzkum CVVM, který se zaměřil na otázku hrdosti občanů České republiky. Z výsledků výzkumu vyplývá, že občané pociťují hrdost v 88%, pokud jde o historii, a pokud jde o kulturu pak 89%. Nejhrdějšími občany na svůj původ jsou ti z Olomouckého kraje.

Zajímavým tématem ze statistického hlediska je četnost odpovědí mužů a žen na tuto otázku. Vyhodnocení je provedeno pomocí testování závislosti a to mezi pohlavími.

Tabulka 12 Asociační tabulka testu závislosti

Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky jako součást místa kde žijete?			
Pohlaví	Ano	Ne	Celkem
Muži	39	26	65
Ženy	32	15	47
Celkem	71	41	112

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

$$a_0 = \frac{(39+26)(39+32)}{112} = 41,20 \quad b_0 = \frac{(39+26)(26+15)}{112} = 23,79$$

$$c_0 = \frac{(32+15)(39+32)}{112} = 29,79 \quad d_0 = \frac{(32+15)(26+15)}{112} = 17,20$$

Tabulka 13 - Tabulka teoretických četností testu závislosti

Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky jako součást místa kde žijete?		
Pohlaví	Ano	Ne
Muži	41,20	23,79
Ženy	29,79	17,20

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Žádná teoretická četnost není menší než 5 a χ^2 - test lze bez dalších úprav použít:

$$\chi^2 = \frac{112(39+15-26+32)^2}{65 \cdot 71 + 41 \cdot 47} = 0,768$$

$$\chi^2 = 0,768$$

$$\chi^2_{\alpha} = 3,841$$

$$\chi^2 \leq \chi^2_{\alpha} \Rightarrow H_0 \text{ nelze zamítnout}$$

Závislost mezi pohlavím a názorem na otázku, zdali pokládáte lidovou architekturou jako součást kulturního dědictví, nebyla prokázána.

Čuprovův koeficient kontingence

$$K = \sqrt{\frac{\chi^2}{n \sqrt{(r-1)(s-1)}}$$

$$K = \underline{\underline{0,3611}}$$

Otázka č. 7

Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Tabulka 14 - četnost odpovědí na otázku vztahu lidové architektury a kulturního dědictví

Četnost odpovědí na otázku vztahu lidové architektury a kulturního dědictví			
Odpovědi	Ano	Ne	Celkem
Absolutní četnost	80	32	112
Relativní četnost (v %)	71	29	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Na tuto otázku opět odpověděla řada respondentů velmi kladně (71%). Z výsledků je patrné, že mezi respondenty panuje většinový názor, že lidová architektura je jednou z významných součástí kulturního dědictví.

Otázka č. 8

Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Tabulka 15 - četnost odpovědí dle znalosti lidových řemesel a tradic

Četnost odpovědí dle znalosti lidových řemesel a tradic			
Odpovědi	Ano	Ne	Celkem
Absolutní četnost	83	30	113
Relativní četnost (v %)	74	26	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Na tuto otázku odpověděla řada respondentů velmi kladně (74%). Z výsledků je tedy zřejmé, že mezi respondenty je povědomí o pojmech tradice a lidová řemesla. Mezi nejčastější odpovědi patřili, například masopustní průvody, posvícení, pletení pomlázek či tradiční lidové stavitelství.

Otázka č. 9

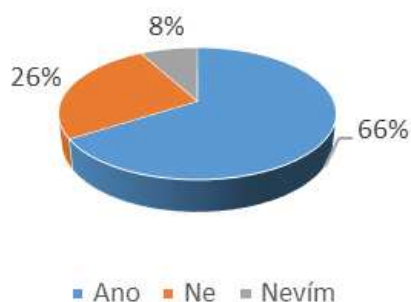
Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě, čili skanzenu, turismus v daném regionu?

Tabulka 16 - četnost odpovědí dle mínění o zvýšení návštěvnosti

Četnost odpovědí dle mínění o zvýšení návštěvnosti			
Odpovědi	Ano	Ne	Neumím posoudit
Absolutní četnost	74	29	9
Relativní četnost (v %)	66	26	8

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků

Graf 9 - četnost odpovědí dle mínění o zvýšení návštěvnosti

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Na tuto otázku odpovědělo mnoho respondentů kladně (66%). Jen malá část byla jiného názoru (26%). Z toho vyplývá, že by vybudování muzea lidových staveb v přírodě bylo atraktivní jako cíl rodiny nebo školních výletů. Při vyhodnocování výsledků bylo zjištěno, že respondenti s kladnou odpovědí dosáhli vyššího vzdělání. Zatímco u zástupců odpovědi „*Neumím posoudit*“ bylo dosaženo nižší úrovně vzdělání.

Otázka č. 10

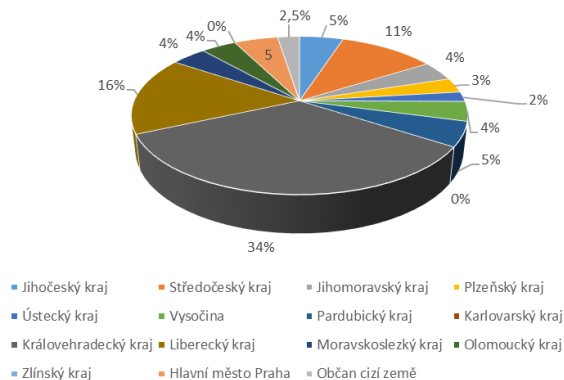
Odkud pocházíte nebo odkud jste k nám přijeli?

Tabulka 17 - četnost návštěvníků jednotlivých krajů

Četnost návštěvníků jednotlivých krajů		
Přehled krajů	Absolutní četnost	Relativní četnost (v %)
Jihočeský kraj	6	5
Středočeský kraj	14	11
Jihomoravský kraj	4	4
Plzeňský kraj	3	3
Ústecký kraj	2	2
Vysočina	4	4
Pardubický kraj	6	5
Karlovarský kraj	0	0
Královehradecký kraj	38	34
Liberecký kraj	18	16
Moravskoslezský kraj	4	4
Olomoucký kraj	4	4
Zlínský kraj	0	0
Hlavní město Praha	6	5
Občan cizí země	3	2,5
Celkem respondentů:	112	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Graf 10 - četnost návštěvníků jednotlivých krajů

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Z výsledků odpovědí vyplývá, že nejpočetnější skupinu návštěvníků tvoří návštěvníci z Královehradeckého kraje (34%), dalším v pořadí je Liberecký kraj (16%), dále pak Středočeský kraj (11%). Oba tyto kraje sousedí s Královehradeckým krajem, a tak je pochopitelné, že návštěvníci z těchto krajů budou druhou a třetí nejpočetnější skupinou.

Dále následují Pardubický kraj a Hlavní město Praha (6%). Ostatní kraje dosahují v rozmezí (2 až 4%), což lze přičíst na vrub větší vzdálenosti od Královehradeckého kraje respektive města Jičína.

Otázka č. 11

Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Tabulka 18 - četnost odpovědí dle dosažené úrovně vzdělání

Četnost odpovědí dle dosažené úrovně vzdělání					
Úroveň dosaženého vzdělání	Základní vzdělání	Středně odborné vzdělání	Středoškolské vzdělání	Vysokoškolské vzdělání	Celkem respondentů
Absolutní četnost	0	29	44	39	112
Relativní četnost (v %)	0	26	40	34	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Graf 11 - četnost odpovědí dle dosažené úrovně vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Z výsledků odpovědí vyplývá, že nejpočetnější skupinu respondentů tvoří respondenti se středoškolským vzděláním (40%), dalším v pořadí byli vysokoškolsky vzdělaní respondenti (34%) dále pak středně odborně vzdělaní respondenti (26%). Respondenti se základním vzděláním se nezúčastnili dotazníku. Z výsledku tedy nelze soudit, jak velký má vliv míra dosaženého vzdělání například o povědomí o kulturním dědictví.

Otázka č. 12

Jaké je vaše pohlaví?

Tabulka 19 - četnost odpovědí dle pohlaví

Četnost odpovědí dle pohlaví			
Pohlaví	Muž	Žena	Celkem respondentů:
Absolutní četnost	43	59	112
Relativní četnost (v %)	39	61	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Z výsledků odpovědí vyplývá, že početnější skupinu návštěvníků tvořily ženy a to v přepočtu z 61%, kdežto u mužů jen z 39%. Bohužel nelze výzkumem výsledek ověřit.

Otázka č. 13

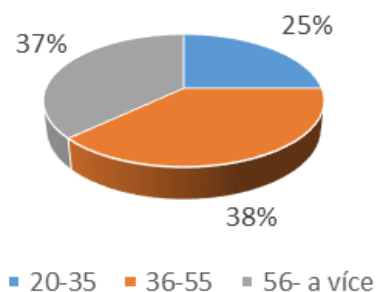
Jaký je váš věk?

Tabulka 20 - četnost odpovědí dle věku

Četnost odpovědí dle věku				
Věkové kategorie	20-35	36-55	56- a více	Celkem
Absolutní četnost	29	42	41	112
Relativní četnost (v %)	25	38	37	100

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Graf 12 - četnost odpovědí dle věku

Zdroj: vlastní zpracování dat dle výsledků dotazníků

Komentář:

Neméně důležité zjištění vyplývající z dotazníku je věková skladba respondentů. Z výsledku pak vyplývá, že nejmenší zájem o vyplnění dotazníku měli respondenti do věku 35 let. Naopak nejvyššího počtu odpovědí dosahují respondenti ve věku od 36 do 55 let. V těsném závěsu byli respondenti 56 let a více. Lze tedy usuzovat, že návštěvníky jsou ve větší míře mladé rodiny spolu s lidmi blízcích se důchodovému věku a důchodci.

5.4 Kvalitativní šetření

Smyslem kvalitativní šetření je hlubší porozumění zkoumané skutečnosti. Disman vysvětluje pojem kvalitativního šetření jako „*porozumění lidem v sociálních situacích*“ (DISMAN; 1998, str. 289), jde o výzkum subjektivních, nikoliv však objektivních kategorií. Kvalitativní šetření je využíváno tehdy, kdy kvantitativní šetření nestačí požadovaným účelům a nelze pro danou problematiku využít. U kvalitativního šetření nelze stanovit fáze, sběr dat probíhá pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Potřebná data pro účely průzkumu jsem získal pomocí rozhovoru. Tázanými byli členové představenstva města, místních organizací, zástupci učitelského sboru a obyvatelé města.

5.5 Vyhodnocení kvantitativního a kvalitativního šetření

Na základě dosažených výsledků si troufám tvrdit, že výzkumného cíle bylo opravdu dosaženo. Podařilo se získat potřebné informace o tom, jaký názor mají občané na kulturní dědictví s ohledem na regionální rozvoj a taktéž jaký mají názor na záměr vybudování muzea staveb lidové architektury. V neposlední řadě se zjistilo, jaké mají povědomí o pojmech, jako jsou kulturní dědictví nebo tradice.

Cenné jsou pro mě také informace týkající se návštěvnosti míst daného regionu. Znepokojující je výsledek vyplývající z dotazníku o nízkém povědomí o památkové zóně lidové architektury Studeňany. Studeňany jsou symbolem jičínského regionu ve spojitosti s tradiční lidovou architekturou. Jde o dochované stavby v osobním vlastnictví, kdy návštěvník obce může obdivovat pouze exteriéry staveb. V současnosti na Jičínsku není žádná instituce, která by umožňovala bližší seznámení s kulturou zdejšího kraje z pohledu

lidové architektury, tradic a zvyků zdejších obyvatel. To by bylo možné napravit vybudováním muzea lidové architektury v přírodě a jejím prostřednictvím za pomoci kulturního dědictví a turismu podpořit regionální rozvoj.

Šetření pomocí rozhovoru bylo provedeno u specifického vzorku ze skladby občanů města Jičína. A to tak, aby z výsledku bylo zřejmé jejich povědomí o kulturním dědictví. Jednou z podmínek byla, aby dotazovaný měl vztah k regionu Jičínská a tudíž dlouhodobější náhled na jeho vývoj. Další z podmínek bylo jak, dotazovaní vnímají kulturní dědictví jako faktor regionálního rozvoje. Současně byly kladeny otázky na povědomí na lidovou architekturu, tradice a lidová řemesla. V poslední části byla kladena otázka ohledně kulturně vzdělávacího potenciálu muzeí lidových staveb v přírodě a přínosu pro region Jičínska a jejich názoru na danou problematiku.

V závěrečném shrnutí lze říci, že pomocí rozhovoru u dotazovaných bylo zjištěno, že disponují hlubším povědomím o pojmech jako je kulturním dědictví a lidová architektura a považují je jako součást svého prostředí. Kulturní dědictví vnímají jako jeden z faktorů ve vztahu k regionálnímu rozvoji (viz. PŘÍLOHY 5-11). Rozhovory tak doplnily již dříve získané informace z dotazníkového šetření, a ucelily tak závěry z mých šetření.

Výsledky rozhovorů mě ujistily, abych pokračoval ve snaze záchrany hodnotných staveb lidové architektury našeho regionu formou zbudování muzea lidové architektury v přírodě, a aby neuhaslá má snaha o dochování hodnotných staveb pro další generace. Mladší generace je totiž naše budoucnost, právě ti se jednou budou snažit předat naše tradice a zvyky generacím dalším.

6 Záměr projektu vybudování muzea lidových staveb Jičín

Účelem vybudování muzea lidových staveb v přírodě je záchrana a zachování lidové architektury regionu Jičín, které jinak hrozí zánik. Dalším z účelů je udržení tradičních řemesel, lidového umění a obyčejů.

6.1 Rozsah a typologie staveb

Muzeum lidových staveb v přírodě by mělo po dokončení obsahovat 10 až 15 staveb. Soubor staveb by měl obsahovat jak obytné a hospodářské budovy, tak i ty výrobní a sakrální. Pro pořádání kulturních akcí by bylo zhotoveno jeviště s hledištěm. Nedílnou součástí muzeí lidových staveb je i sociální zázemí, které by bylo stylizováno v duchu staveb okolí, tak aby nenarušovalo ráz prostředí.

6.2 Lokace muzea lidových staveb v přírodě

Zamýšlenou lokací pro vybudování muzea je prostředí přírodní památky kopce Zebín. Důvody výběru jsou již vybudovaná infrastruktura, hodnotná geologická poloha, kultivace neudržovaného prostoru a historicky doložená existence již zaniklé obce. Muzeum by bylo situováno na parcelách č. 1951/1, 1784/2, 1783/6, 1102/7 a 1951/3, které se nacházejí na katastrálním území města Jičín.

Obrázek č. 12 – Lokalita Zebín

Obrázek č. 13 – Vymezení lokace skanzenu

6.3 Stavby pro založení muzea lidových staveb

Stavby v muzeích lidové architektury jsou budovány většinou ve třech formách. Základem jsou samozřejmě přenesené historické objekty, které jsou rekonstruovány a následně dovybaveny dobovým mobiliářem. Tomuto náročnému postupu jsou podstupovány jen stavby, které mají velké historické hodnoty nebo jsou v dobrém stavu. Příkladem je jednopodlažní dům s hospodářským stavením číslo popisné 5. Jedná se o poslední ze dvou roubených staveb v Jičíně, kdy mu ze strany investory hrozí bezprostřední likvidace. U takovýchto staveb se vyplatí tedy vynaložit velké množství práce, času a finančních prostředků. Objekty jsou na původním místě zdokumentovány metodikou stavebně historického průzkumu. Poté jsou rozebrány a jednotlivé díly jsou odborně označeny a přeneseny do zamýšleného muzea lidových staveb, kde dojde k jejich rekonstrukci. Dle stavu stavby je volena forma rekonstrukce.

Obrázek č. 14 - Vytipovaný objekt č. 1

Jičín čp. 5, jednopodlažní dům s hospodářským stavením

Zdroj: Foto autor

První, a tou asi nejdůležitější, formou je zachovat maximální množství původního materiálu, která zaručí, že objekt zůstane autentický nebo se jedná pouze o přenesení torza zdevastované stavby, kdy je využita jen část materiálu a zbytek je pouze kopie. Druhou formou je vytvoření kopií. Volné kopie lze pojmout jako přesné nebo takzvaně volné. Přesnou kopii lze zpravidla vytvořit dle reálné stavby, která nelze z různých důvodů být přenesena, nebo je objekt v tak špatném stavu, že jeho transfer je nemožný. Volné kopie jsou realizovány pouze v případech, kdy se v archivech či soukromém vlastnictví dochovala jen částečná nebo nedostatečná dokumentace. Nelze tedy vyčíst např. rozměry stavby, dispoziční řešení, konstrukční řešení a další detaily. K tomuto nám mohou pomoci např. dobové fotografie, kresby nebo malby. Třetí formou jsou potom novostavby, které

Obrázek č. 15 - Vytipovaný objekt č. 2

Dolany č. 6, dvoupodlažní dům

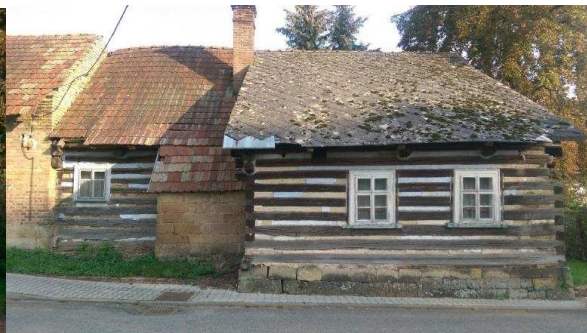

Zdroj: Foto autor

jsou stavěny ze současných materiálů a s použitím pro současné účely správní budova či jako čistě užitková stavba pro potřeby muzea, například využití jako hygienické zázemí. Níže v textu naleznete stavby, které jsou vytipované pro založení. Za zmínku stojí dům z Dolan čísla popisného 6. Jde o jediný dochovaný dvoupodlažní dům v oblasti typické pro Dům východočeského typu (viz. příloha 2).

Obrázek č. 16 Vytipovaný objekt č. 3

Kacákova Lhota čp. 44, jednopodlažní dům (bývalá hospoda)

Zdroj: Foto autor

6.4 Cíle projektu

Primárním cílem projektu je zřízení záchraného muzea lidových staveb v přírodě a to především záchrana a zachování lidové architektury Jičínska. Dalšími cíli jsou udržení a zachování tradičních řemeslných technik lidového umění a obyčejů. Dále pak pořádání

kulturních akcí spojených s kulturním dědictvím folklóru a lidové architektury nebo řemeslné trhy. A případné zařazení do členství svazu Českých muzeí v přírodě.

Obrázek č. 17 Vytipovaný objekt č. 4

Bukvice čp. 22, hospodářské stavení - chlévy

Zdroj: Foto autor

6.5 Zapojení muzea do krajiny a přínos pro region

Muzeum lidových staveb v přírodě by bylo situováno do geologicky hodnotné lokality na úpatí kopce Zebín. Urbanistické řešení muzea počítá s respektováním principů venkovského urbanismu a neporušením krajinného rázu lokality.

Jedním z hlavních přínosů muzea lidových staveb je vybudování dalšího turistického cíle města (návštěvnost Jičína za rok 2018 dle dat MIC byla okolo 100 000 návštěvníků). Přínosem by bylo zvýšení návštěvnosti města a jeho blízkého okolí, ale i záchrana hodnotných nemovitých i movitých dokladů života města a regionu, ve kterém se nachází. Muzeum lidových staveb v přírodě nemá mít pouze charakter expozice staveb. Má sloužit jako místo s funkcí vzdělávacího charakteru. Soubor staveb by byl využíván k pořádání kulturních akcí, a to jak folklorních festivalů, řemeslných trhů, ale i jako místo pro zachování lidových řemesel.

6.6 Financování výstavby projektu

Jednou z možností u jednotlivých staveb je tzv. *Havarijní a střešní fond* ministerstva kultury. Vztahuje se pouze na objekty, které jsou registrovány v Ústředním seznamu kulturních památek. Pakliže stavba není na seznamu, lze zažádat o prohlášení stavby za kulturní památku. Toto může provést regionální územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu nebo příslušný odbor městského úřadu s rozšířenou působností. Tuto službu zřizuje i Ministerstvo kultury ČR.

Druhou možností pro financování venkovských staveb je tzv. *Program záchrany architektonického dědictví*. V tomto případě lze žádat o dotaci pro nejcennější památky, a to i ty, které spadají do charakteru lidové architektury. Dále jsou zde další omezené formy dotací, kterými disponují obce, města nebo ministerstva. K financování lze využít i řady fondů např. *Fondy obnovy památek krajských úřadů*. Výhodou krajských fondů je bezesporu to, že je lze kombinovat se všemi dotačními programy. Finance lze získat i pomocí dotačního fondu Královehradeckého kraje na obnovu památkového fondu.

K financování projektu, transferů a rekonstrukcí historických objektů by se používalo různých grantových a dotačních titulů nebo fondů (např. fondy EHP nebo Norské fondy). Hlavním příspěvatelem by pak měly být Královehradecký kraj a město Jičín. Další z forem financování je dárcovství, sponzoring nebo fundraising místních firem, které mají touto cestou možnost reklamy. Podíl na výstavbě a údržbě v rámci vzdělávání by byl nabídnut školám se zaměřením na lesnictví a dřevařství. Správa a provoz skanzenu by byl zajištěn Regionálním muzeem Jičín. Další činnosti by byly zajištěny formou dobrovolnických a brigádnických organizací.

6.7 Získávání financí po výstavbě

Jednou ze zásadních otázek je získávání financí na financování údržby i obnovy objektů po dokončení projektu. Kromě příspěvků z krajských fondů a výtěžků z běžného vstupného a vstupného z pořádaných kulturních akcí, jako jsou: vánoční koledy, živý Betlém, stavění máje, folklorní festival, lze jít i více komerční cestou a to je přebudování vybraných staveb na ubytovací zařízení nebo začlenění nových staveb k tomuto účelu do muzea. Ty by mohly být využity mimo jiné pro podnikové akce nebo jako součást dětských táborů. Další možností získávání příjmů by mohly být příspěvky z pořádání kurzů tradičních řemesel.

7 Zhodnocení výsledků a diskuze

Zpracovat téma Kulturní dědictví jako faktor regionálního rozvoje, nebyl lehký úkol. Toto téma zasahuje do mnoha jiných oborů a vyžaduje nemálo zkušeností. Moje bakalářská práce tedy jenom přibližně objasňuje kulturní dědictví a regionální rozvoje. Některá témata jsou pouze zmíněna nebo vypuštěna. Bohužel je nebylo možné zařadit z důvodu rozsahu práce. V práci jsem se snažil postupovat analyticky od celku k detailu a opravdu zásadní věci do práce zahrnout. Všechny kapitoly na sebe logicky navazují a neměl by být problém se v nich orientovat.

Výsledkem práce je dosažení zjištění ze získaných dat po provedení terénního šetření. Šetření bylo provedeno kvantitativní a kvalitativní metodou. Tedy pomocí dotazníku a rozhovoru. Dotazníkové šetření, se orientovalo na širší společnost a návštěvníky regionu Jičínsko. K ucelení dat jsem jako další krok provedl šetření pomocí rozhovoru.

Pozitivním zjištěním bylo, jak veřejnost vnímá region v návaznosti na ochranu kulturních památek a návštěvnost. Statistickým šetřením a rozhovory bylo zjištěno, že veřejnost vnímá kulturní dědictví s jeho prvky jako podstatnou část kultury a že ho vnímá jako nástroj regionálního rozvoje. Dostávalo se mi kladné odezvy na záměr vybudování muzea lidových staveb jako formy ochrany kulturního dědictví.

Cílem práce bylo zjištění možností využití kulturního dědictví jako faktoru regionálního rozvoje. Bylo dosaženo závěru, že hlavní potenciál jičínského regionu je v cestovním ruchu. Potenciál pro cestovní ruch v jičínském regionu je zejména tvořen jeho výhodnou polohou, krásnou a čistou přírodou a velkým počtem historických a kulturních památek. Tyto aspekty nepřímou vybízí ke kulturně poznávací turistice a i k dlouhodobější rekreaci v této oblasti.

Výsledky práce mohou být přínosem a možným podnětem nejen pro členy širší společnosti, ale i pro zastupitele města Jičína v podpoře při vybudování muzea lidové architektury v Jičíně. Tímto nepřímou pomohou zachovat hodnotné stavby lidové architektury jičínského regionu.

8 Závěr

„Lid bez znalosti své historie, původu a kultury, je jako strom bez kořenů.“

Marcus Garvey

Česká republika je zemí, která oplývá bohatou historií a kulturou. Dokládají to pozůstatky kultur, které na jejím území žily a zanechaly nesmazatelnou stopu v krajině i pod ní.

První osídlování území naší země se datuje do doby starší jak 750 000 let. Zcela určitě lze tvrdit, že k trvalému osídlení došlo před 28 000 let př. n. l. Dokládá to řada archeologických nálezů kultur, jakými byly například kultura s nálevkovitými poháry ze severních Čech nebo unětická kultura, kterou dokládají nálezy z Unětic u Roztok nebo na pražském Suchdole.

Počátkem 3. století n. l. zdejší prostor osídlují Keltové, v 1. století n. l. pak přichází Germáni. Po těchto kulturách nám zůstávají v krajině pozůstatky sídlišť, hradišť a četné archeologické nálezy. Na konci 5. století přicházejí na naše území první Slované. Do poloviny 9. století se zde postupně vystřídají první státní útvary. Prvním byla slovanskými kmeny vytvořená Sámova říše. Po jejím zániku dal rod Mojžírovců vzniknout Velkomoravské říši. Právě zde po příchodu Cyrila a Metoděje na jaře 863 n. l. začíná provázanost naší kultury s křesťanstvím.

Už od počátku českého státu v 2. polovině 9. století, které těsně souvisí s rodem Přemyslovců. Jako mementem této doby s odkazem pro kulturní dědictví můžeme uvést románskou rotundu sv. Petra a Pavla v Budči nedaleko Prahy. Jde o nejstarší dochovanou stavbu na našem území. Během století se na území Čech postupně vystřídala řada státních útvarů. Byly jimi České knížectví, České království a Země koruny české.

Středověk na našem území není pouze symbolem vzniku našeho národa, ale i symbolem řady válek. Hlavní úlohu v nich ztvárňuje náboženství. Z těchto dob se nám dochovala řada gotických památek například pozůstatky nejstaršího kamenného hradu Přimda a řady královských hradů, jako jsou hrady Bezděz a Křivoklát nebo církevních staveb v podobě Břevnovského kláštera nebo Katedrály svatého Víta na Pražském hradě.

Novověk je spojován s rodem Habsburků. Postupem času bylo naše území včleněno do habsburské monarchie, ve které setrvalo až do počátku 20. století. I toto období bylo provázáno řadou válek. Tu nejtemnější etapu své historie si mělo naše území prožít právě během dalších z řady náboženských válek, kterou známe pod pojmem války Třicetileté. Velmi důležitým milníkem naší kultury a národa je konec 18. století, kdy jako reakce na upřednostňování německého jazyka vzniklo české národní obrození, které započalo formování moderního českého národa, jak jej známe dnes. Právě zde vznikly první tendence zájmu o kulturní dědictví a národní sebeuvědomění. Vznikají první muzea a počíná se s dokumentací nehmotných materiálů české kultury, jako jsou myšlenky, přísloví, citáty a zvyky.

Na počátku 20. století po takřka pěti stech letech habsburské nadvlády a po první z velkých válek vzniká samostatný Československý stát. Pohnutou historii 20. století netřeba představovat.

A právě naše země a její historie spolu s jejími pozůstatky na celém našem území vytváří potenciál využití kulturního a přírodního dědictví jako faktor k rozvoji obcí a regionů. Ne neprávem se naše země řadí mezi ty země, jež mají bohaté kulturní dědictví. V současné době můžeme na území České republiky nalézt 12 objektů, které jsou zapsány na seznamu mezinárodní organizace UNESCO. Region Jičínska nabízí širokou paletu přírodních krás a prvků kulturního dědictví. Nachází se zde CHKO Český ráj, která je součástí Geoparku UNESCO Český ráj. Dále pak 7 přírodních rezervací a 30 přírodních památek. Nespočet nemovitého dědictví v podobě hradů, zámků a kostelů tak jen dokresluje charakter zdejšího kraje. Nedílnou součástí regionu je i lidová architektura, která je stále součástí obcí, v kterých dodnes přežívá duch našich předků.

9 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

- ADAMČÍK, S. *Zdroje teorie regionální politiky a regionálního rozvoje*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita, 1997. ISBN 80-7078-432-6.
- DAVID, P. -- SOUKUP, V. *555 památek lidové architektury České republiky*. Praha: Soukup & David, 2000. ISBN 80-7011-674-9.
- DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-141-2.
- DVOŘÁČEK, P.: 2008 *Skanzeny v České republice – Muzea lidové architektury v přírodě*, Vydavatelství Fontána, Praha
- FROLEC V. a VAŘEKA J., 1983: *Encyklopedie lidová architektura*. SNTL – Nakladatelství technické literatury, Praha, 360s.
- HEŘMANOVÁ, E.; CHROMÝ, P. a kol. 2009 *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Praha: ASPI,
- KOTTAK, C P. *Cultural anthropology*. New York: McGraw-Hill, 1991. ISBN 0-07-035615-7.
- KOSTELECKÝ, T. -- SÝKORA, L. -- MAJEROVÁ, V. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4093-5.
- MENCL V., 1980: *Lidová architektura v Československu*. Academia, Praha, 630s.
- PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. 2008. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI
- PEŠTA JAN., 2014: *Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel* Vydavatel: NPÚ ÚOP Středních Čech
- STEJSKAL, Jan a Jaroslav KOVARNÍK. 2009 *Regionální politika a její nástroje*. V Praze: Národní knihovna, ISBN 978-7367-588-2.

Internetové zdroje:

- Atlas Česka: Skanzeny [on-line].[cit.2008-11-01]. Dostupné z <http://www.atlasceska.cz/ceska-republika/skanzeny/cely-clanek/>
- Belzová, A.: Finanční příspěvky na obnovu kulturních památek ze státního rozpočtu [online].[cit.2008-11-1]. Dostupné z <http://www.casopisstavebnictvi.cz/clanek.php?detail=347> •
- CZeCOT. Turistický sever České republiky: Turistické informační centrum [on-line]. [cit.2008-11-15]. Dostupné z <http://www.czecot.com/cz/certifikat/icko.php>
- Folklorní sdružení České republiky: Výčet lidových tradic. Dostupné z [http://www.fos.cz/encyklopedie/seznam.phtml?kraj=3&typ=286&menu=\\$menu&lng=\\$lng](http://www.fos.cz/encyklopedie/seznam.phtml?kraj=3&typ=286&menu=$menu&lng=$lng)
- Fondy EU: Regionální operační programy [on-line].[cit.2008-11-15]. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-op>
- Katedra dějin a didaktiky dějepisu, PedF UK: Kulturní dědictví [on-line].[cit.2008-11-01]. Dostupné z <http://www.historickededictvi.cz/kulturni-dedictvi>
- Národní ústav lidové kultury: Spolupráce s UNESCO [on-line].[cit.2008-11-01]. Dostupné z <http://www.nulk.cz/Informace.aspx?sid=10>
- Statistické tabulky, vzorce. Dostupné z <http://cit.vfu.cz/stat/fvl/teorie/predn6/testycet.htm>

10 Seznam příloh

Příloha 1 Dům v severovýchodních Čechách	
Příloha 2 Dům ve východních Čechách.....	
Příloha 3 Dům ve středních čechách.....	
Příloha 4 Dotazník	
Příloha 5 Rozhovor první.....	
Příloha 6 Rozhovor druhý.....	
Příloha 7 Rozhovor třetí.....	
Příloha 8 Rozhovor čtvrtý.....	
Příloha 9 Rozhovor pátý	
Příloha 10 Rozhovor šestý	
Příloha 11 Rozhovor sedmý.....	
Příloha 12 Rozhovor osmý	
Příloha 13 Kartogramy.....	
Příloha 14 Projek výstavby muzea lidových staveb v přírodě.....	

Příloha 1

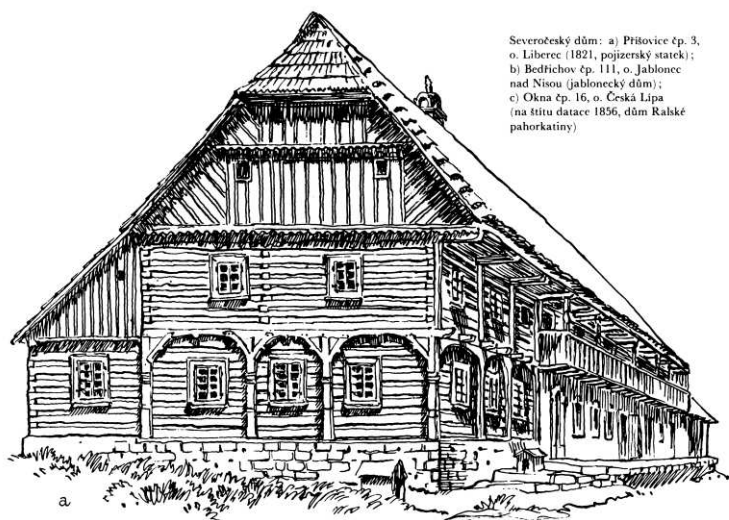
Dům v severovýchodních Čechách

V severních Čechách můžeme nalézt nejvíce dochovaných roubených staveb v České republice. Tato oblast byla výrazně ovlivněna německým stavebním stylem, proto zde převažují patrové roubené stavby. V menším zastoupení jsou zde stavby přízemní.

Dispozice prostor obytných domů se opět dělí na síň, komoru a stáj, lze se setkat i s dvoutraktovými domy, ale pouze jen v přízemí. Dispozice v patře domů byla jednotraktová, kdy se do síně vstupovalo po dřevěném schodišti. V zadní části pater převážně situovaných nad stájemi jsou umístěny komory, které jsou přístupné z pavlače.

Druhým typem domu nacházejících se v prostoru severních Čech je přízemní dům. Tyto domy nejčastěji nalezneme kolem toku Labe. U těchto staveb se častěji setkáváme se změněnou vnitřní dispozicí. Severočeské domy se vyznačují stavebním prvkem zvaným podstávka. Podstávkou se rozumí soustava sloupků a ližin, které plní nosnou funkci patra či krovů.

Obrázek č. 18 Podstávkový patrový dům

Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec, Josef Vařeka

Druhým rozlišovacím prvkem u roubených staveb je štít. U roubených staveb se nazývá lomenicí. V severovýchodních Čechách nalezneme jak základní typy jednoduchých forem, tak i ty honosnější. Ty jednoduché se omezují pouze na střechovitý a klasový typ zakládání

prken. Ty zdobnější a honosnější lomenice se začínají objevovat až v období tzv. selského baroka. Vyvrcholení lomenicového umění spadá na přelom 18. a 19. století.

Dále se roubené stavby liší v použití konstrukcí střech (sedlová nebo polovalbová střecha) a střešní krytiny. O použití typu střešní krytiny rozhodovala oblast, ve které se stavba nacházela, ale i finanční možnosti majitele stavby. U severočeských domů nacházíme převážně šindelovou krytinu, a to z toho důvodu, že se zde nacházelo množství lesů.

Prkenný plášť k ochraně konstrukce proti drsnému podnebí se na severu Čech natíral žlutě, hnědě, hnědočerveně, zeleně, šedě nebo černě (VAŘEKA; 1983, str. 191-192).

Příloha 2

Dům ve východních Čechách

Pro východní Čechy, konkrétně pro oblast Pojizeří a Českého ráje, jsou také typické patrové domy. I zde je patrný německý vliv. Rozdíl mezi domy východních a severních Čech je většinou absence podstávky, ale nalezneme zde i výjimky. Stěny staveb musely být stavěny z masivního roubení. U staveb nalézáme bohaté lomenice, ale i pavlače. Tyto stavby se dochovaly především v oblasti Lomnice nad Popelkou a Nové Paky.

Oblast Českého ráje lze rozdělit na dva mikroregiony. Ty jsou charakterizovány odlišnou patrovou zástavbou. Prvním mikroregionem je prostředí Turnovska. Zde se dochovaly patrové roubené stavby s charakteristickou formou podstávky (konstrukčně se liší od podstávek v oblasti severovýchodu). Nejznámější a největší z těchto staveb nalezneme v blízkosti Turnova, u řeky Jizery se nachází Dlaskův statek.

Obrázek č. 19 Selské přízemní stavení východních Čech

Zdroj: Rodinné foto; rodina Bittnerova, Bartoušov

Druhou oblastí je okolí města Sobotka. Zde vznikla na konci 18. století a na počátku 19. století řada charakteristických staveb pouze dvou tesařských mistrů. Můžeme tu nalézt patrové celoroubené domy s pavlačemi a lomenicemi. Dále jsou zde zastoupeny i přízemní domy, ty mají předsunutou lomenici. Stavby jsou hlavně komorového, v příhraničních oblastech komoro-chlévního typu. Zpravidla se v těchto stavbách nachází černá kuchyně. U staveb je zachována štítová orientace (VAŘEKA; 1983, str. 44-45).

Příloha 3

Dům ve středních Čechách

Pro oblast středních Čech, konkrétně oblast Mladoboleslavska a dolního Pojizeří, je známá především přízemními trojdílnými roubenými domy. Stejně jako v oblasti východních Čech tak i zde nalezneme oblasti s patrovými domy. Převládá roubená konstrukce, ale nalezneme zde i hrázděnou s pavlačí a lomenicí. Tento fakt byl do značné míry ovlivněn národností obyvatel dané stavby.

Obrázek č. 20 Dům ve středních Čechách

Zdroj: Lidová architektura. Encyklopedie. V. Frolec, Josef Vařeka

Obytný dům měl štítovou orientaci. Dispozice domu je opět hlavně komorového typu. Na protilehlé straně od domu, směrem do ulice, se nacházela sýpka. Chlévy a stáje navazovaly zpravidla na dům v zadní části dvora. Tento fakt poukazuje, že ve zdejší oblasti můžeme hledat i další typ stavby, kterou je komoro-chlévní. Vjezd do dvora strážila povětšinou brána. Ta byla nejčastěji první stavbou, která byla zděná. Stodoly nacházíme dříve samostatně v koutě zahrady, aby se dodrželo protipožární opatření, které bylo nařízeno tzv. Ohňovým patentem Josefa II v roce 1751. Střecha byla kryta hlavně doškem. Ti movitější, například hospodáři, si dovolili i šindel. Sporadicky zde nalézáme prejzovou krytinu. Ve středních Čechách je možno shlédnout jak střechy sedlové, valbové, tak i polovalbové, mnohdy zakončeny kabřincem (VAŘEKA; 1983, str. 47).

Příloha 4

DOTAZNÍK

Dobrý den,

Prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku. Jsem studentem České zemědělské univerzity a ve své bakalářské práci se zabývám vlivem kulturního dědictví na regionální rozvoj. Cílem práce je zjistit mínění veřejnosti na možnost vzniku Muzea lidové architektury ve městě Jičín. Dotazník je anonymní, proto se prosím nikam nepodepisujte. Vhodnou odpověď označte prosím křížkem.

1. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

2. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Ano Ne Nevím

3. Znáte či navštívili jste někdy oblast Českého Ráje?

Ano Ne Nevím

4. Byli jste již někdy na Jičínsku popřípadě přímo v Jičíně?

Ano Ne

5. Které z těchto kulturních památek na Jičínsku nebo přímo v Jičíně znáte?

historické centrum Jičín

hrad Kost

památková zóna lidové architektury Studeňany

6. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Ano Ne Nevím

7. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Ano Ne Nevím

8. Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Ano Ne

9. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě, čili skanzenu, turismus v daném regionu?

- Ano Ne Nevím

10. Odkud jste k nám přijeli?

☐ Jihočeský kraj	☐ Ústecký kraj	☐ Liberecký kraj
☐ Hlavní město Praha	☐ Vysočina	☐ Moravskoslezský kraj
☐ Středočeský kraj	☐ Pardubický kraj	☐ Olomoucký kraj
☐ Jihomoravský kraj	☐ Karlovarský kraj	☐ Zlínský kraj
☐ Plzeňský kraj	☐ Královéhradecký kraj	☐ Občan cizí země

11. Vaše pohlaví?

- žena muž

12. Váš věk?

- 20-35 36-55 56-a více let

13. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní vzdělání
- střední odborné vzdělání (vyučení)
- středoškolské vzdělání (ukončené maturitou)
- vysokoškolské vzdělání

Příloha 5

Rozhovor první, pohlaví: muž, 62 let, pracovní pozice: starosta města,
místo bydliště: Jičín, ze dne: 21/11/2019

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

Od svého dětství.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Kulturní dědictví je pro mě vše, co nám zanechali naši předkové. Je to moudro i nemoudro, které se předává na další generace a pomáhá nás posouvat. Ne všechno se mi možná líbí, ale vypovídá mnohé o životě v minulosti a alespoň mně to velmi pomáhá v tom, abych si uvědomil, jak neskutečně rychle se svět vyvíjí. Zároveň si ale často uvědomuji, že bez toho, co bylo, by nebylo to, co máme teď.

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

O tom nepochybuji, svědčí o tom obrovská a stále se zvyšující návštěvnost kulturních památek ale i různých akcí, které připomínají naši minulost. S tím je samozřejmě spojená i infrastruktura, která se kolem takových středisek buduje.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

První, co vyhledávám v každé obci, místě, je kostel, kaplička. Zajímá mě, jak je o ně postaráno. A pokud zjistím, že je to poctivě opečovávané místo, podvědomě si takové místo zaškatulkuji mezi ta místa, která se nebudu bát navštívit znovu. Nevím, jestli to tak vnímám jenom já, ale lidí, kteří tato a podobná místa navštěvují, je, podle mého názoru, čím dál víc.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Jsem vášnivým obdivovatelem architektury obecně a lidová architektura je pro mne důkaz o neuvěřitelné pracovitosti a vynalézavosti lidí. Pro mne je velikou inspirací a vždycky důvodem k zamyšlení. Jednoznačně ji vnímám jako součást kulturního dědictví.

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice a máte vztah k lidové architektuře?

Velmi pravidelně navštěvuji akce, kde jsou lidová řemesla prezentována a s povděkem kvituji, že takových akcí a možností si i vybrat, je stále více.

Mám přátele, kteří založili své profesní kariéry právě na tomto segmentu a měl jsem období, kdy jsem tomu úplně nerozuměl. Měl jsem pocit, že by raději měli dělat něco „pořádného“ a svého koníčka provozovat ve svém volném čase. Až posléze jsem pochopil, že neberou tuto činnost jenom jako práci, ale spíš jako poslání. Snaží se zachovat pro nás to, co nám naši předkové chtěli předat a nedávají nám šanci na to zapomenout.

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Předpokládám, že ano, stávající stav to potvrzuje, návštěvnost těchto míst je podle mne pro regiony zajímavou příležitostí.

8. Navštívil byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

Velmi rád. Pokud mám možnost, vždycky hledám podobná místa.

Příloha 6

Rozhovor druhý, pohlaví: muž, 60 let, pracovní pozice: zastupitel Rady města,
místo bydliště: Jičín, ze dne: 2/3/2019

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

Jičín je mým rodným městem. Kromě studií jsem ho prožil celý zde.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Úctu k práci našich předků, k jejich výtvorům, ať již hmotných, či nehmotných.

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Určitě ano. Je totiž na co navazovat, lze pokračovat v započatých projektech. Ty mohou být i několik století staré. Například dědictví Albrechta Eusebia Valdštejna.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Určitě. Jičín je tomuto předurčen.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Samozřejmě. Vždyť na lidové architektuře krásně vidíme, jak naši předkové byli šikovní, kterak se dokázali vypořádat s různými stavebními problémy. Jak dokázali reagovat na podmínky, ve kterých žili, jak se vyvíjela řemesla, potřebná k běžnému životu.

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Domnívám se, že ano.

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Určitě ano. Ale není to nic jednoduchého. V Jičíně a okolí to bude spíše běh na delší trať.

8. V případě realizace projektu výstavby muzea lidových staveb s jakou podporou města lze počítat?

Toto neumím zodpovědět, je to otázka pro vládnoucí garnituru. Já osobně bych toto podpořil. Jakou částkou, to neumím říci. Určitě by záleželo na velikosti projektu. Obecně jsem přesvědčen, že je třeba takovéto stavby podporovat.

Příloha 7

Rozhovor třetí, pohlaví: muž, 62 let, pracovní pozice: Dělník, místo bydliště: Jičín,
ze dne: 2/3/2019

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

Pocházím původně z obce Valdice, která se nachází necelé dva kilometry od města Jičína.
A s výjimkou svých učňovských let jsem celý život žil zde.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Vše, co jsme zdělili po našich předcích, jako jsou památky, zvyky.

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Ano, má. Minimálně v podobě cestovního ruchu.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Vnímám a mám to rád. Jičín a celý region nabízí řadu památek jak kulturních tak přírodních,
a utváří tak charakter regionu.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Pokládám, krásným příkladem našeho regionu jsou Studeňany se svojí lidovou
architekturou.

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Ano a jejich předvádění nebo prezentace rád navštěvuji a sleduji. Se synem se v posledních
letech věnuji řezbářství.

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Ano, zvýšilo. Už jen proto, že v blízkém okolí nic takového není.

8. Navštívil byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

Navštívil a rád bych se zúčastnil, protože mě to baví.

Příloha 8

Rozhovor čtvrtý, pohlaví: žena, 59 let, pracovní pozice: vedoucí projektových staveb, místo bydliště: Jičín, ze dne: 2/3/2019

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

Žiji zde celý život. Pocházím z malé obce Bartoušov, necelých 15 kilometrů od Jičína. Po svatbě jsme se s manželem přestěhovali do Jičína. Tento rok to bude náš 35. rok v Jičíně.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Vše, co nám zbylo po našich předcích a mám to velmi ráda. Stavby, hospodářské nástroje, zvyky, kroje, tance, zámky.

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Rozhodně a velký.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Samořejmě a jsem na ně pyšná. Jičín a jeho okolí je například zajímavý svojí barokně komponovanou krajinou.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

To rozhodně, je to dědictví nás všech a je třeba jej chránit.

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Ano, protože pokud se např. někde předvádějí, tak se ukázek ráda účastním - skanzeny, muzea, trhy

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Určitě. Skanzeny a lidové stavby jsou velmi vyhledávané a navštěvované památky.

8. Navštívili byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

Ano, navštívila bych takové muzeum v našem regionu a každému bych ho doporučovala. Navštěvuji tato zařízení po celé naší republicky.

Příloha 9

Rozhovor pátý, pohlaví: muž pracovní pozice: ředitel jičínského muzea, bydliště Jičín,
ze dne: 20/11/2019

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

Vztah k regionu Jičínska mám samozřejmě kladný, protože v okrese Jičín žiji celý život.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Představuji si pod tím zachovávání různých druhů hmotného i nehmotného umění, které charakterizuje danou oblast (kulturu), po delší dobu, pro další populaci.

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Ano. Podle mého názoru má kulturní dědictví velký podíl na rozvoji regionů. Bohužel si myslím, že jsou dnes uznávány a vyhledávány turisty zejména památky vytvořené v období např. do 18. až 19. století. Široká veřejnost nemá tendence docenit kulturní dědictví, které vzniklo pouze před několika desetiletími. Pokud ovšem tento druh dědictví nezachováme, nikdy se nestane v budoucnu tou dlouholetou památkou, protože nebude co obdivovat z 20. a 21. století. Tento problém samozřejmě nesouvisí jen s nezájmem veřejnosti, ale také s nekvalitní technikou výstavby objektů, které by se postupně staly památkou. V každém období by se měly stavět i ty objekty, které přetrvávají století a časem se stanou památkou.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Ano. Samozřejmě vnímám, ale jak jsem již uvedla, myslím si, že bychom se o památky měly více starat. Zachovávat i některé objekty, které nyní nejsou prohlášeny za památky a na kulturní a historické ceně stoupnou až za několik desítek let, protože nyní jsou na to tzv. „moc mladé“.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Ano. Samozřejmě.

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Ano, pojem znám. Osobně mám velký vztah k lidové tradici, protože již 20 let působím ve folklorním souboru, který si dává za úkol lidové tradice v podobě tance a hudby zachovávat a předávat po další generace. V oblasti Jičínska se jedná o jediný folklorní soubor, který lidové tradice tohoto charakteru zachovává.

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Spíše ano. Tato odpověď souvisí s tím, co jsem již uvedla výše. Samozřejmě si myslím, že by turismus zvýšila. Myslím se ale, že lidé oceňují zejména rozsáhlé stavby z velmi vzdálené minulosti. Nyní je ale nejvyšší čas muzeum lidových staveb zřídit i za předpokladu, že nyní to lidé tolik neocení. Je nutné ale zachovat lidové stavby pro generace další, aby lidé potom měli, co obdivovat. Pokud se nyní muzeum nezřídí, potom bude samozřejmě pozdě.

8. Navštívil byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

Určitě ano. Muzeum bych určitě navštívil a rád se něco o lidové architektuře Jičínska dozvěděl.

Příloha 10

Rozhovor šestý, pohlaví: muž, 39let, pracovní pozice: učitel DAMU, ředitel spolku Balbineum, místo bydliště: Praha, ze dne: 25/11

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

Jsem rodákem. Vyrostl jsem zde a po dobu mládí byl aktivní v oblasti kultury. Nyní žiji v Praze, ale do Jičína se vracím stále.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Kulturní dědictví je vše co nám zanechali naši předkové, a co by nemělo být zničeno ani zapomenuto. Mohou to být tradice, písemnosti, paměti, objekty, tradiční výrobní postupy, krásná příroda, ale i neznečištěné prostředí, které zanecháme svým dětem nebo nástupcům. Někteří mohou toto dědictví vztahovat jen například k zámkům, hradům a městům, ale i může to být i svědectví obyčejného člověka, který zaznamenal svůj příběh v čase

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Určitě má, ale dnešní konzumní doba přeje spíš komerci, než rozvoji regionu. Oblasti, ke kterým se rozvoj vztahuje, záleží na lidech, kteří v těchto oblastech žijí a jak se o dědictví starají. Plastová okna, nebo necitlivě zrekonstruovaný dům jsou denní realitou.

Pro smysluplný plán obnovy kulturního dědictví by se měl zapojit každý, kdo chce, aby na tomto světě po něm zůstal kamínek, na který může stavět další generace.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Ano vnímám, ale vnímám i bezradnost státu a kraje nad jejich správou.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Určitě

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Ano.

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Pravděpodobně ano, ale musel by to vzít do ruky někdo schopný, který by nejen byl schopen takovýto objekt vytvořit, ale aby dokázal toto místo propagovat a využít jeho potenciál.

8. Navštívil byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

Ano.

Příloha 11

Rozhovor sedmý, pohlaví: žena, let, pracovní pozice: ředitelka folklorního souboru Hořeňák, místo bydliště: Lázně Bělohrad, ze dne: 25/11/2019

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

Na Jičínsku žiji celý svůj život. Pocházím z nedalekého lázeňského městečka, které do tohoto regionu patří.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Movité, nemovité, duševní a jiné entity vytvořené v minulosti za účelem předat poselství, dědictví a zkušenosti dalším generacím.

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Ano, ve dvou rovinách. Jedním je nepřímý podíl (okrajový), kdy stávající kulturní dědictví, které je udržováno, nerozvíjí region zásadním způsobem. Druhým je přímý podíl, kdy kulturní dědictví, které nebylo dostupné, bylo vyhledáno, zprovozněno a rozšiřuje region z hlediska kulturního rozvoje a duševního vědění.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky jako součást místa kde žijete?

Ano, v Jičíně je správně implementováno do urbanizace a proto se s ním setkává každý.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Ano, je to jen jiná sociální architektura daného věku.

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice a máte vztah k lidové architektuře?

Ano, lidová řemesla a tradice se velmi často vážou k relevantní době svého vzniku, což má také za následek jejich postupné vymizení v budoucnosti, kdy vznikly jejich nové alternativy. Pokud nejsou evidována a předávána, vymizí.

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Pravděpodobně ano, záleží na správném zasazení do vhodného prostředí a výběr prezentovaných staveb, interpretace a zázemí.

8. Navštívil byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

Ano, vhodné i pro poznávací kulturní výlety základních a středních škol.

Příloha 12

Rozhovor osmý, pohlaví: žena, 25let, pracovní pozice: učitelka MŠ, členka folklorního souboru Hořeňák, místo bydliště: Jičín,
ze dne: 7/3/2019

1. Jaký máte vztah k regionu Jičínska a jak dlouho zde žijete?

V Jičíně již několik let žiji. Přesně je to více jak 6 let. Přistěhovala jsem se z nedaleké obce a ke zdejšímu regionu mě váže pouto již od dětství.

2. Co si představíte pod pojmem kulturní dědictví?

Kulturní zachovaný dar od předešlých generací nám pomáhá se dostat, nebo alespoň přiblížit se do jejich doby.

3. Má podle vás kulturní dědictví podíl na rozvoji regionů?

Myslím, že každá památka, která je v regionu, má podíl na rozvoji a to jak na návštěvnosti, tak i na vzdělávání v kultuře a historii, od nejmladších až po nejstarší obyvatele.

4. Vnímáte kulturní dědictví, tedy památky, jako součást místa, kde žijete?

Samozřejmě, dědictví daného regionu je pro nás velkým bohatstvím.

5. Pokládáte lidovou architekturu jako součást kulturního dědictví?

Ano, zcela určitě.

6. Znáte pojem lidová řemesla a tradice?

Myslím, že ano. Lidová řemesla jsou druhy manuálních dovedností, které jsou provozovány za účelem obživy (pekař, truhlář, švec, košíkář, kominík).

Tradice jsou představy a názory, které se předávají mezi generacemi v určitém společenství lidí, jsou to duchovní, kulturní, materiální, sociální hodnoty, které se dědí z generace na generaci.

7. Zvýšilo by zbudování muzea lidových staveb v přírodě turismus v daném regionu?

Určitě ano.

8. Navštívil byste takové muzeum a využil jeho vzdělávacího a kulturního prostředí?

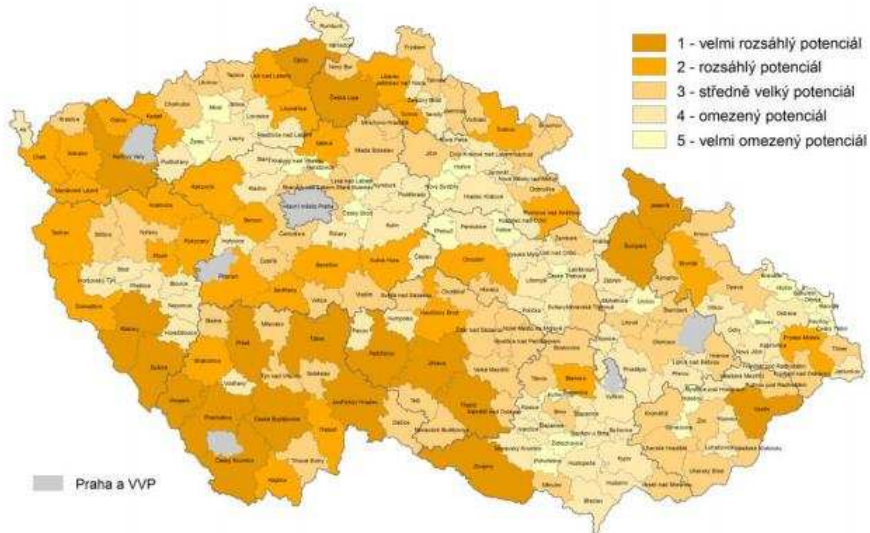
Samozřejmě nejen jako obyčejný návštěvník, ale jako učitelka MŠ se svými žáky. Využití vidím v přiblížení života minulých generací těm nejmladším. Myslím tím seznámit je s pojmy jako, lidové tradice, zvyky, kultura atd. V muzeu by mohly být výukově- vzdělávací programy pro MŠ, ZŠ, SŠ, SOŠ, SUŠ, ale i pro širokou veřejnost, mohli by se dělat různé semináře workshopy, koncerty, dílničky na řemesla, dále pak akce k ročním obdobím a daným svátkům (Vánoce, Velikonoce...). Muzeum by se dalo využít k Mezinárodnímu folklornímu festivalu, v rámci vystoupení v tradičním prostředí, a přiblížit tak ostatním souborům z ciziny naši lidovou kulturu.

Příloha 13

Obrázek č. 21 Velikost celkového potenciálu cestovního ruchu

Kartogram 3

Velikost celkového potenciálu cestovního ruchu území obvodů ORP

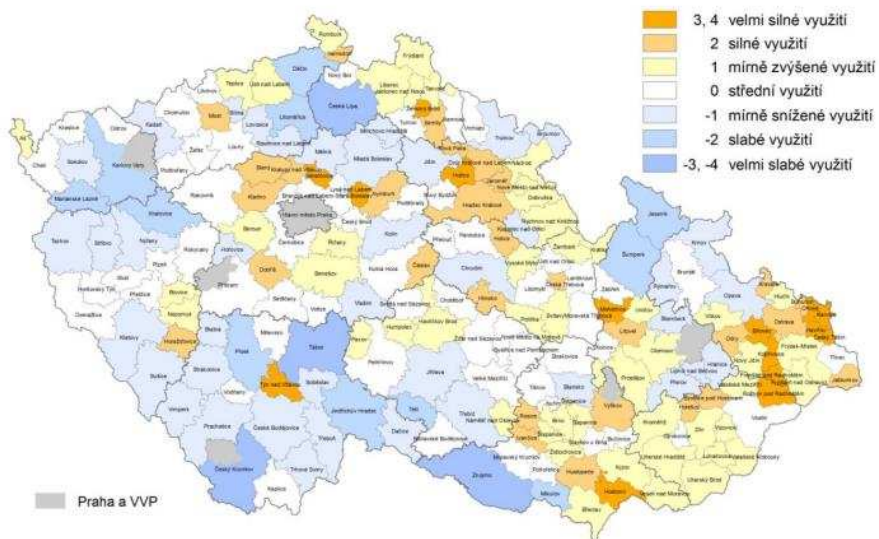

Zdroj: Foto autor

Obrázek 22 Využití potenciálu regionů v oblasti kultury

Kartogram 11

Využití potenciálu územně zakotvených atraktivit obvodů ORP kulturními zařízeními

Zdroj: ČSÚ

Příloha 14

Projekt výstavby muzea lidových staveb v přírodě

Propojení s programem (nutný dodatek k IROP)

Název operačního programu:

Regionální operační program NUTS II Severovýchod

Číslo a název priority (prioritní osy):

2. Cestovní ruch

Číslo a název oblasti podpory (opatření):

2.2. Veřejná infrastruktura a služby cestovního ruchu

Kategorie oblasti intervence fondů EU, prioritní témata (ne geografická oblast, ale vazba na zvolené opatření s číslem):

Výzva 48 – Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví

Místo provádění projektu (obec, okres, kraj):

Jičín, okres Jičín, Královehradecký kraj

Základní identifikace projektu:

Název projektu:

Muzeum lidové architektury v přírodě Zebín

Anglický název projektu:

Museum of folk architecture in nature in Zebín

Stručný obsah projektu:

Obsahem projektu je zřízení záchraného muzea lidových staveb v přírodě. Především záchrana a zachování lidové architektury Jičínska. Dalšími cíli projektu jsou udržení a zachování tradičních řemeslných technik lidového umění a obyčejů. Dále pak pořádání kulturních akcí spojených s kulturním dědictvím folklóru a lidové architektury nebo řemeslné trhy.

Popis projektu:

Zdůvodnění projektu + výchozí situace:

Záchrana hodnotných staveb a zachování lidové architektury Jičínska. Udržení a zachování tradičních řemeslných technik lidového umění a obyčejů.

V současné době se v regionu Jičínska nenachází žádné podobné muzeum. Muzeum lidových staveb v přírodě by bylo situováno do geologicky hodnotné lokality na úpatí kopce Zebín. Právě zde by urbanistické řešení muzea počítalo s respektováním principů venkovského urbanismu a neporušením krajinného rázu lokality.

Muzeum lidových staveb v přírodě by bylo situováno do geologicky hodnotné lokality na úpatí kopce Zebín. Urbanistické řešení muzea počítá s respektováním principů venkovského urbanismu a neporušením krajinného rázu lokality.

Cíle projektu všeobecné:

Zlepšení dostupnosti veřejných služeb

Zvýšení informovanosti o dané oblasti

Zlepšení kulturního vyžití obyvatel a návštěvníků

Zvýšení atraktivnosti regionu

Cíle projektu specifické:

Vybudování muzea lidové architektury v přírodě

Zvýšení turistického zájmu o danou oblast

Cíle projektu operační:

Vybudování muzea lidové architektury v přírodě

Popis prováděných činností:

- I. Výběrová řízení
 - a. Výběrové řízení na projektovou dokumentaci
 - b. Výběrové řízení na grafika
 - c. Výběrové řízení na stavebně-historický průzkum staveb
 - d. Výběrové řízení na stavební firmu
 - e. Výběrové řízení na dopravu, demontáž a montáž staveb

- II. Výběr a demontáž staveb pro muzeum lidové architektury
 - a. Terénní úpravy míst, kde budou umístěny stavby
 - b. Provedení stavebně-historického průzkumu staveb
 - c. Demontáž staveb
 - d. Výběr vhodného grafického návrhu informačních tabulí staveb
 - e. Tisk informačních materiálů

- III. Umístění staveb do muzea staveb lidové architektury
 - a. Doprava demontovaných staveb
 - b. Provedení stavebních úprav
 - c. Výstavba demontovaných staveb
 - d. Montáž informačních materiálů na konstrukci

- IV. Otevření areálu muzea staveb lidové architektury
 - a. Slavnostní otevření muzea staveb lidové architektury

Připravenost projektu k realizaci:

Projekt je ve fázi příprav jak po stránce realizační, tak i po stránce finanční. Není tedy vypracována projektová dokumentace k projektu. Bylo zahájeno jednání s MÚ Jičín a s příslušnými odbory. Cílem je převedení projektu po jeho realizaci pod správu Regionálního muzea v Jičíně.

Předpoklady a rizika realizace projektu:

Žádný konkurenční podnik podobného charakteru v okolí, možnost prohlídky i mimo provozní dobu, expozice tradičních řemesel, náklady na provoz, stále doplňování expozic, úprava a zdokonalování objektu a okolí formou darů obyvatel místních i z blízkého okolí. Rizikem je bezesporu dostatek finančních prostředků, které je potřeba získat z různých fondů nebo formou darů od místních firem či organizací

Charakteristika cílové skupiny/skupin:

Cílovou skupinou jsou turisté, a to jak příznivci historie, tak i kultury. Muzeum lidové architektury v přírodě mohou využít také místní obyvatelé a všichni ostatní, kteří mají zájem o kulturu a historii.

Její/jejich zapojení do projektu:

Zapojení cílové skupiny do projektu spočívá ve využívání muzea lidové architektury v přírodě, a to jak ve smyslu erudačním, tak i výchovném.

Přínos projektu pro tuto/tyto skupiny:

Jedním z hlavních přínosů muzea lidových staveb je vybudování dalšího turistického cíle města. Přínosem by bylo zvýšení návštěvnosti města a jeho blízkého okolí, ale i záchrana hodnotných nemovitých i movitých dokladů života města a regionu, ve kterém se nachází. Muzeum lidových staveb v přírodě nemá mít pouze charakter expozice staveb. Má sloužit jako místo s funkcí vzdělávacího charakteru. Soubor staveb by byl využíván k pořádání kulturních akcí, a to jak folklorních festivalů a řemeslných trhů, tak i jako místo pro zachování lidových řemesel.

Harmonogram:

Datum zahájení a datum ukončení projektu: 1.1.2020 – 30.5.2025

Popis časové realizace (názvy etap a jejich náplň):

- I. Výběrová řízení (1. 3. 2020 – 30. 6. 2020)
 - f. Výběrové řízení na projektovou dokumentaci
 - g. Výběrové řízení na grafika
 - h. Výběrové řízení na stavebně-historický průzkum staveb
 - i. Výběrové řízení na stavební firmu
 - j. Výběrové řízení na dopravu, demontáž a montáž staveb

- II. Výběr a demontáž staveb pro muzeum lidové architektury
 - f. Výběr materiálů a textu na informační tabuli (1. 4. 2020 – 3.10. 2020)
 - g. Výběr vhodného grafického návrhu informačních tabulí (12. 4. 2020 – 18. 4. 2020)
 - h. Demontáž dřevěných konstrukcí staveb (20. 5. 2020 – 21. 5. 2024)
 - i. Tisk informačních materiálů (11. 5. 2024 – 18. 5. 2024)
 - j. Transport dřevěných konstrukcí staveb do areálu muzea lidové architektury (20. 5. 2020 – 25. 5. 2024)

III. Umístění staveb do muzea staveb lidové architektury

- e. Přivezení nových staveb (20. 5. 2020 – 25. 5. 2024)
- f. Provedení stavebních úprav (20. 5. 2020 – 23. 12. 2024)
- g. Výstavba demontovaných staveb (20. 5. 2020 – 23. 12. 2024)

IV. Otevření areálu muzea staveb lidové architektury

- b. Slavnostní otevření muzea staveb lidové architektury (30.5.2025)

Garance udržitelnosti a inovativnost:

Popis aktivit pokračujících po skončení projektu (zabezpečení projektu po skončení jeho podpory):

Po otevření muzea staveb lidové architektury očekávám zájem především místních lidí a turistů. Projekt by měl být ukončen začátkem léta a turisté, kteří se v blízkém okolí budou pohybovat, by mohli navštívit i toto místo.

Popis přidané hodnoty projektu:

Výstavba muzea lidových staveb v přírodě by měla přinést především větší zájem o danou lokalitu. Díky kvalitně zpracovanému projektu, ve které budou označena i okolní turisticky zajímavá místa by se měla zvýšit návštěvnost nejen muzea lidových staveb, ale například i zříceniny hradu Veliš a observačního sloupu, ale i například kostel Povýšení svatého kříže v Ostružně, který je jediný mimoměstský kostel na Jičínsku, který má dvě věže). V mapě budou vyznačena například i restaurační zařízení infocentra v okolí. Informační tabule tedy bude sloužit i jako reklama pro dané podniky.

Inovativnost projektu:

Spočívá v metodě získávání informací o lokalitě a kultuře v daném místě prostřednictvím nově vybudovaného muzea lidových staveb v přírodě. Inovativní je zejména pak jeho pojetí, které je koncipováno tak, aby zájemcům poskytlo ucelené informace. Má také vzdělávací funkci, která spočívá v přehledně uspořádaných historických faktech staveb, informací o lidovém stavitelství a zajímavostí o místě, na kterém se muzeum nachází.

Horizontální témata

Přispívá projekt k horizontálním tématům:

Ano, projekt přispívá k horizontálním tématům.

Jestliže přispívá, uveďte ke kterým a jak:

Tento projekt má neutrální vliv na rovné příležitosti, pozitivní dopad má na životní prostředí. Svým vznikem nediskriminuje žádnou část obyvatelstva. Využívat ho mohou lidé bez rozdílu pohlaví, rasy, náboženského vyznání nebo národnosti.

Co se týká vztahu projektu k udržitelnému rozvoji – životnímu prostředí - projekt je koncipován tak, aby nijak nezatěžoval životní prostředí a nepříznivě ho neovlivňoval v jeho umístění i v přílehlém a vzdálenějším okolí.

Ukazatele naplněnosti projektu (dosažení cílů):

Výstupy (název ukazatele, jeho původní stav a plánovaná změna):

Výstupem projektu je vybudování muzea lidových staveb v přírodě

Název ukazatele: Vybudování muzea lidových staveb v přírodě

Původní stav: 0

Plánovaná změna: 1

Výsledky (název ukazatele, jeho původní stav a plánovaná změna):

Název ukazatele: Stav informačních ukazatelů

Původní stav: Nevyhovující

Plánovaná změna: Vyhovující

Dopady (název ukazatele, jeho původní stav a plánovaná změna):

Název ukazatele: Dostupnost veřejných služeb

Původní stav: Podprůměrná

Plánovaná změna: Nadprůměrná

Název ukazatele: Informovanost o dané oblasti

Původní stav: Špatný

Plánovaná změna: Výborný

Název ukazatele: Kulturní vyžití obyvatel

Původní stav: Dobrý

Plánovaná změna: Lepší

Příložený vyplněný logický rámec projektu

Logický rámec – projekt:		Název programu: ROP NUTS 2 Severovýchod	
Předkladatel projektu: Obec Podhradí - Čejkovice	Celkové náklady projektu (cena):		Celkové způsobilé výdaje (cena):
Intervenční sloupec (popis projektu)	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje informací k ověření	Vnější předpoklady / Rizika
Hlavní cíl			
<ul style="list-style-type: none">• Zvýšení kvality života obyvatel• Rozvoj volnočasových aktivit	<ul style="list-style-type: none">• Zvýšená kvalita života obyvatel	<ul style="list-style-type: none">• Krajské statistiky• Statistiky předkladatele• Fotodokumentace	
Účel projektu			
<ul style="list-style-type: none">• Výstavba muzea lidových staveb v přírodě• Zvýšení návštěvnosti lokality	<ul style="list-style-type: none">• Zvýšení počtu návštěvníků této lokality• Zvýšení informovanosti• Zvýšení atraktivnosti této lokality	<ul style="list-style-type: none">• Dokumentace projektu• Fotodokumentace• Statistiky	
Výstupy projektu			
<ul style="list-style-type: none">• Vybudované muzeum lidové architektury v přírodě• Vystavěné informační tabule		<ul style="list-style-type: none">• Projektová dokumentace• Kolaudační dokumentace• Fotodokumentace• Monitorovací zpráva	<ul style="list-style-type: none">• Odvedení kvalitní práce firmami• Zajištění udržitelnosti projektu• Zpoždění stavebních, montážních prací kvůli počasí

Aktivity projektu	Prostředky / vstupy	Časový rámec aktivit	
<p>I. Výběrová řízení</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výběrové řízení na projektovou dokumentaci <ul style="list-style-type: none"> • Výběrové řízení na grafika • Výběrové řízení na stavebněhistorický průzkum staveb • Výběrové stavební firmu • Výběrová řízení na dopravu, demontáž a montáž staveb <p>II. Výběr a demontáž staveb pro muzeum lidové architektury</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terénní úpravy míst, kde budou umístěny stavby • Provedení stavebněhistorického průzkumu staveb • Demontáž staveb • Výběr vhodného grafického návrhu informačních tabulí staveb • Tisk informačních materiálů <p>III. Umístění staveb do muzea staveb lidové architektury a kolaudace provedených úprav</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajištění financí • Zajištění stavebního povolení • Stavební projekt • Odborné poradenství • Projektová dokumentace • Výběrová řízení • Včasné provedení a dodržení harmonogramu 		<ul style="list-style-type: none"> • Výběr kvalitních dodavatelů • Realizace projektu v požadované kvalitě a v požadovaném čase • Zajištění financí • Výběr vhodného vleku

<ul style="list-style-type: none">•Doprava demontovaných staveb•Provedení stavebních úprav•Výstavba demontovaných staveb•Montáž informačních materiálů <p>IV. Otevření areálu muzea staveb lidové architektury</p> <ul style="list-style-type: none">•Slavnostní otevření muzea staveb lidové architektury			
---	--	--	--